

Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2019 roku

Podsumowanie działalności
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2019 roku

Struktura Raportu

I. Wprowadzenie

II. Opis realizacji strategii, programów, polityk

III. Informacja o pracy Zarządu Województwa

IV. Działania Zarządu Województwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu

V. Podsumowanie

Załącznik nr 1. Szczegółowe informacje nt. realizacji przedsięwzięć Strategii w ramach poszczególnych celów strategicznych

Załącznik nr 2. Wyjaśnienie relacji pomiędzy "Raportem o stanie Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2019 r." a „Sprawozdaniem z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2019 rok.”

I. Wprowadzenie - podstawa prawna i metodyka prac nad *Raportem*

Raport sporządzany jest na podstawie art. 34a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa i obejmuje podsumowanie działalności Zarządu Województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Sejmiku Województwa i budżetu obywatelskiego.

Tegoroczny Raport stanowi **drugą** edycję tego rodzaju opracowania a jego zawartość wynika z ustawy o samorządzie województwa oraz z uchwały nr III/74/19 Sejmiku Województwa, która określa jego szczegółowy zakres .

W tegorocznym *Raporcie* przedstawiono także wyniki monitorowania realizacji ustaleń ***Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+***, które dotąd corocznie przedstawiane były w formie odrębnego raportu.

Zawartość obydwu raportów częściowo jest tożsama, co uzasadnia ich połączenie.

Raport o stanie województwa został przygotowany w oparciu o:

- dane z departamentów i jednostek organizacyjnych UMWKP oraz od pełnomocników Marszałka i Zarządu Województwa,
- uchwały Sejmiku i Zarządu Województwa,
- Sprawozdanie z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2019 rok,
- dane od partnerów zewnętrznych: jednostek samorządu terytorialnego, instytucji, organizacji i innych podmiotów uczestniczących w rozwoju województwa,
- informacje ze strony www.mojregion.eu,
- informacje ze strony www.kujawsko-pomorskie.pl,
- dane Banku Danych Lokalnych GUS.

Raport pokazuje efekty działalności Zarządu Województwa w postaci wystąpienia konkretnych korzyści rozwojowych (zrealizowane działania, powstałe zagospodarowanie, osiągnięte wskaźniki, wydarzenia, które miały miejsce, itp.), a także przedstawia uruchomienie, czy też kontynuację procesów mających na celu wystąpienie korzyści rozwojowych (analiza uchwał podejmowanych przez Zarząd inicjujących działania, analiza stanu realizacji dokumentów programowych i strategicznych).

II. Opis realizacji strategii, programów, polityk

Ogólna ocena stanu realizacji „Strategii rozwoju województwa do roku 2020. Plan Modernizacji 2020+”

Stan realizacji całości strategii należy ocenić jako „silnie zaawansowany”. Oznacza to pełną lub bardzo zaawansowaną realizację znaczącej części ustaleń Strategii przy jednoczesnej dezaktualizacji części ustaleń (w większości już wcześniej z różnych powodów odstąpiono od zamiaru ich realizacji).

Etapy realizacji przedsięwzięć	Liczba przedsięwzięć na danym etapie realizacji	Udział przedsięwzięć na danym etapie realizacji	
zrealizowano	60	31%	46%
faza zaawansowana	28	15%	
faza wstępna	4	2%	17%
faza uzgadniania dokumentacji	0	0%	
faza projektowa/początkowa	29	15%	
nie rozpoczęto realizacji	31	16%	37%
odstąpiono od realizacji w ogóle albo odstąpiono od realizacji w okresie do roku 2020	34	18%	
b.d.	6	3%	
RAZEM:	192	100%	100%

Szczegółową informację o stanie realizacji poszczególnych przedsięwzięć określonych w *Strategii* przedstawiono w załączniku nr 1 do niniejszego *Raportu*.

Obecnie trwają prace na rzecz przygotowania nowej strategii rozwoju województwa – Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Ogólna ocena stanu realizacji „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”

Podpisano 2 136 umów, wartość dofinansowania wyniosła 6,3 mld zł.

Poziom kontraktacji osiągnął 77,3% alokacji programu a certyfikacji 31,2%,

Już na zakończenie 2 kwartału 2019 r. osiągnięto cel n+3 założony do zrealizowania do końca roku 2019, wynoszący 23,9% (w 130,0%).

Ogólna ocena stanu realizacji założeń Polityki Terytorialnej

Poziom wykorzystania alokacji w **ZIT** na koniec 2019 r. wyniósł **80,4%** i było ponad 10 pkt. proc. wyższy, niż rok temu (w 2019 roku zawarto 63 umowy).

W ramach **OSI i ORSG** łączna alokacja wyniosła **64,5%**, a więc o ponad 15 pkt. proc. więcej niż rok wcześniej (w 2019 roku zawarto 118 umów).

Ogólna ocena stanu realizacji pozostałych dokumentów programowych

Oprócz SRW i RPO w województwie realizowane są **52** różnego rodzaju dokumenty programowe tj. strategie, programy, plany, priorytety np.:

- Kujawsko-pomorski plan spójności komunikacji drogowej i kolejowej 2014-2020
- Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024
- Kujawsko-pomorski program wspierania rodziny na lata 2014-2022
- Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 roku
- Wieloletni program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2016-2020
- Program opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020

Stan realizacji powyższych dokumentów przedstawiono w niniejszym *Raporcie* w tabeli. W stosunku do tych dokumentów, w których sposób zapisu ustaleń umożliwia ocenę stanu realizacji, oceniono stopień zaawansowania dokumentu – w praktyce **w większości zaplanowane na rok 2019 zadania zostały wykonane.**

Ogólna ocena stanu realizacji Kontraktu Terytorialnego

W 2019 r., spośród 35 przedsięwzięć strony samorządowej, **większość przedsięwzięć znajdowała się w trakcie realizacji** lub jest planowana do realizacji do 2023 r. Z części zadań zrezygnowano z powodu problemów ze źródłem finansowania lub brakiem możliwości finansowania w ramach RPO. Część zadań planowana do wdrożenia, jeżeli nie uzyska źródła finansowania do roku 2023, jest wskazywana do realizacji w następnej perspektywie finansowej UE.

III. Informacja o pracy Zarządu Województwa – w zakresie wykonywania uchwał

W 2019 roku Zarząd Województwa odbył 50 posiedzeń, na których podjął łącznie 2398 uchwał.

437 z nich wynikało z realizacji uchwał Sejmiku Województwa, w których Zarząd Województwa lub Marszałek byli wskazani jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie uchwały Sejmiku.

Działania te były realizacją uchwał Sejmiku z 2019 r. ale przede wszystkim z lat wcześniejszych.

Uchwały Sejmiku Województwa delegujące zadania na Zarząd Województwa podejmowano w dziedzinach:

- Budżet – 17 uchwał
- Edukacja i wychowanie – 68 uchwał
- Infrastruktura drogowa – 34 uchwały
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 144 uchwały
- Ochrona środowiska – 31 uchwał
- Sport i turystyka – 24 uchwały
- Opieka społeczna – 28 uchwał
- Zdrowie – 61 uchwał
- Formalne i inne – 30 uchwał

Uchwały Zarządu Województwa w głównej mierze odnosiły się do **zapewnienia skutecznego funkcjonowania województwa** – obejmowały zagadnienia finansowo-organizacyjne dotyczące: budżetu, powoływania komisji, rozpatrywania planów i sprawozdań finansowych, zatwierdzeń harmonogramów finansowo-rzeczowych, udzielania pełnomocnictw, regulaminów organizacyjnych, przyjęcia informacji i raportów czy obrotu aktywami trwałymi ale także obejmowały zagadnienia związane z: uruchamianiem konkursów, przyznaniem stypendiów czy stanowieniem prawa miejscowego.

IV. Działania Zarządu Województwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w roku 2019

Rozdział IV *Raportu*, został przedstawiony w podziale na zagadnienia odpowiadające zakresowi celów strategicznych rozwoju województwa określonych w „Strategii rozwoju województwa – Plan Modernizacji 2020+”.

KUJAWSKO-POMORSKIE. PLAN MODERNIZACJI 2020+

PRIORYTETY

Konkurencyjna
gospodarka

Modernizacja
przestrzeni wsi
i miast

Silna metropolia

Nowoczesne
społeczeństwo

CELE STRATEGICZNE

Gospodarka
i miejsca pracy

Aktywne
społeczeństwo
i sprawne usługi

Dostępność
i spójność

Innowacyjność

Nowoczesny
sektor rolno-
spożywczy

Bezpieczeństwo

Sprawne
zarządzanie

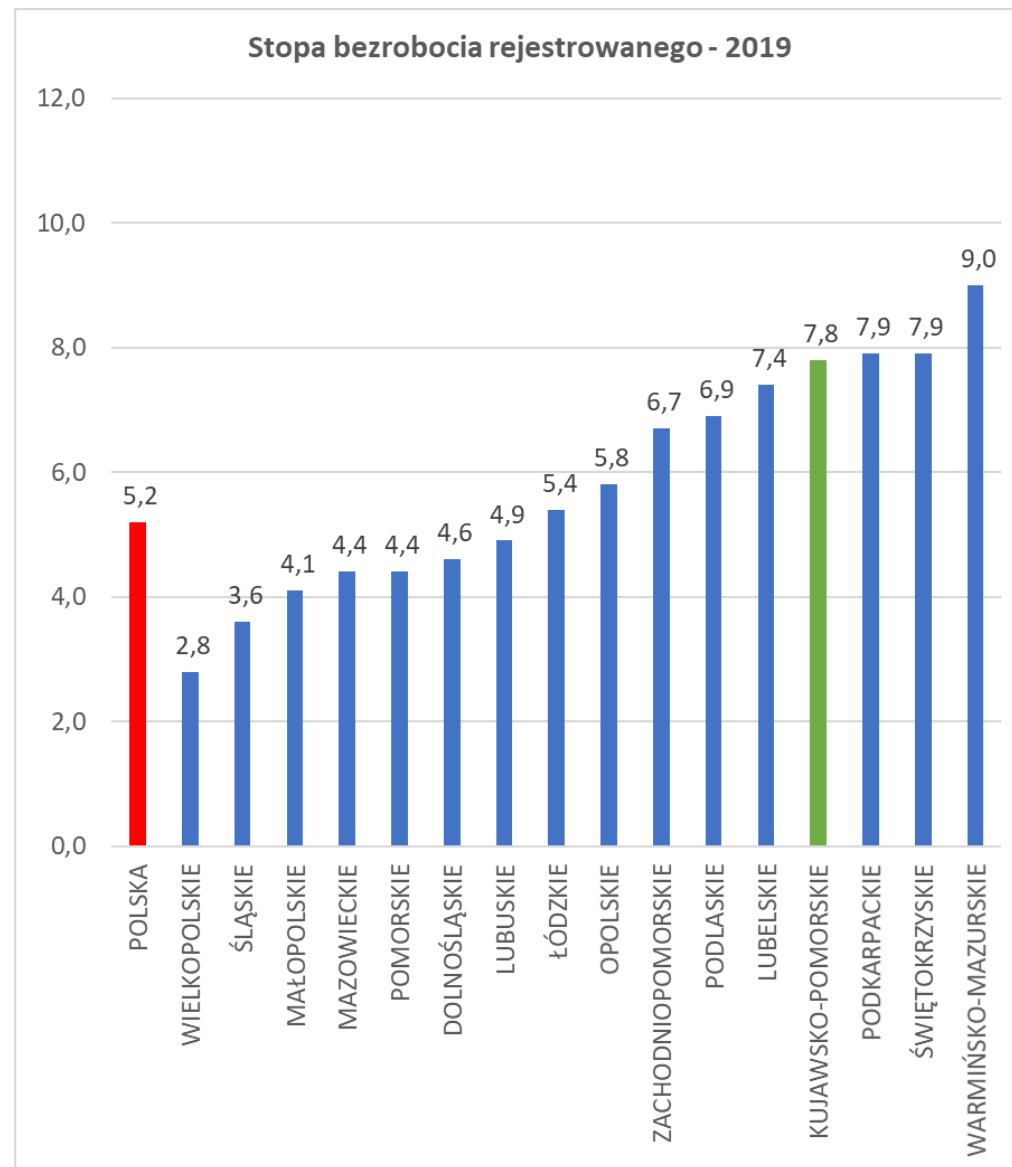
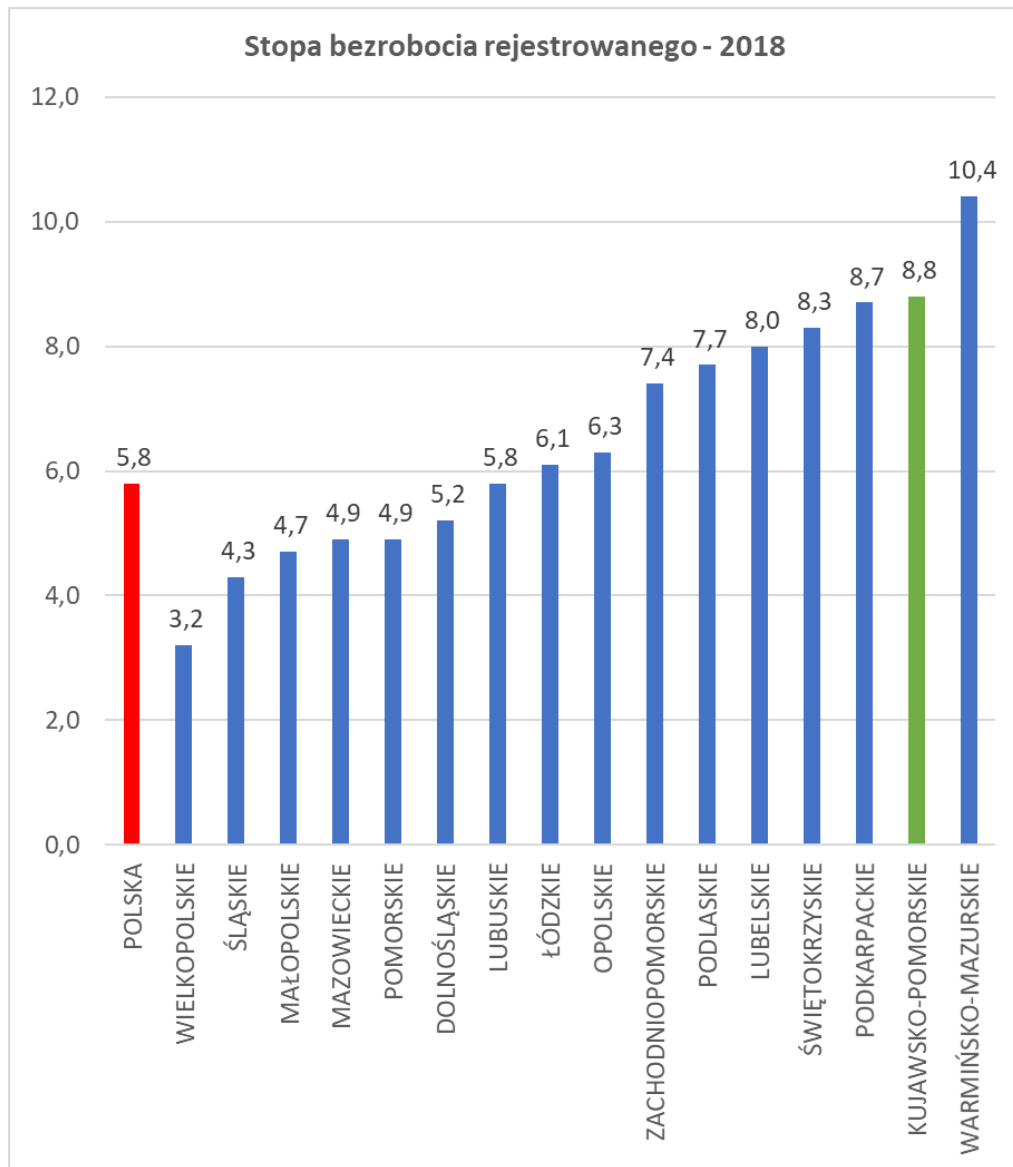
Tożsamość
i dziedzictwo

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

W 2019 r. **spadek bezrobocia rejestrowanego o 1 pkt. procentowy.**

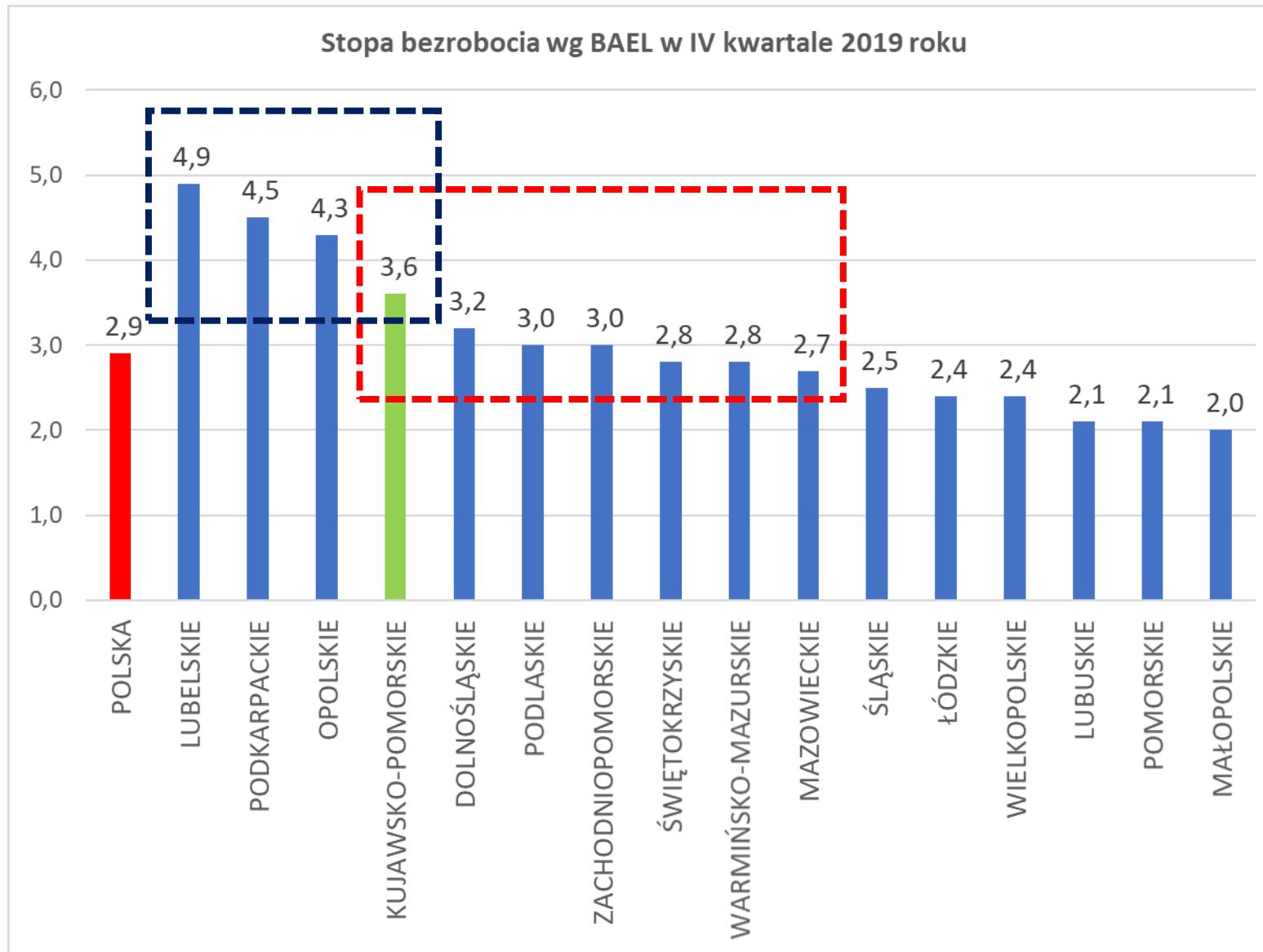
Zmiana pozycji kujawsko-pomorskiego na tle województw.

GOSPODARKA I MIEJSCA PRACY

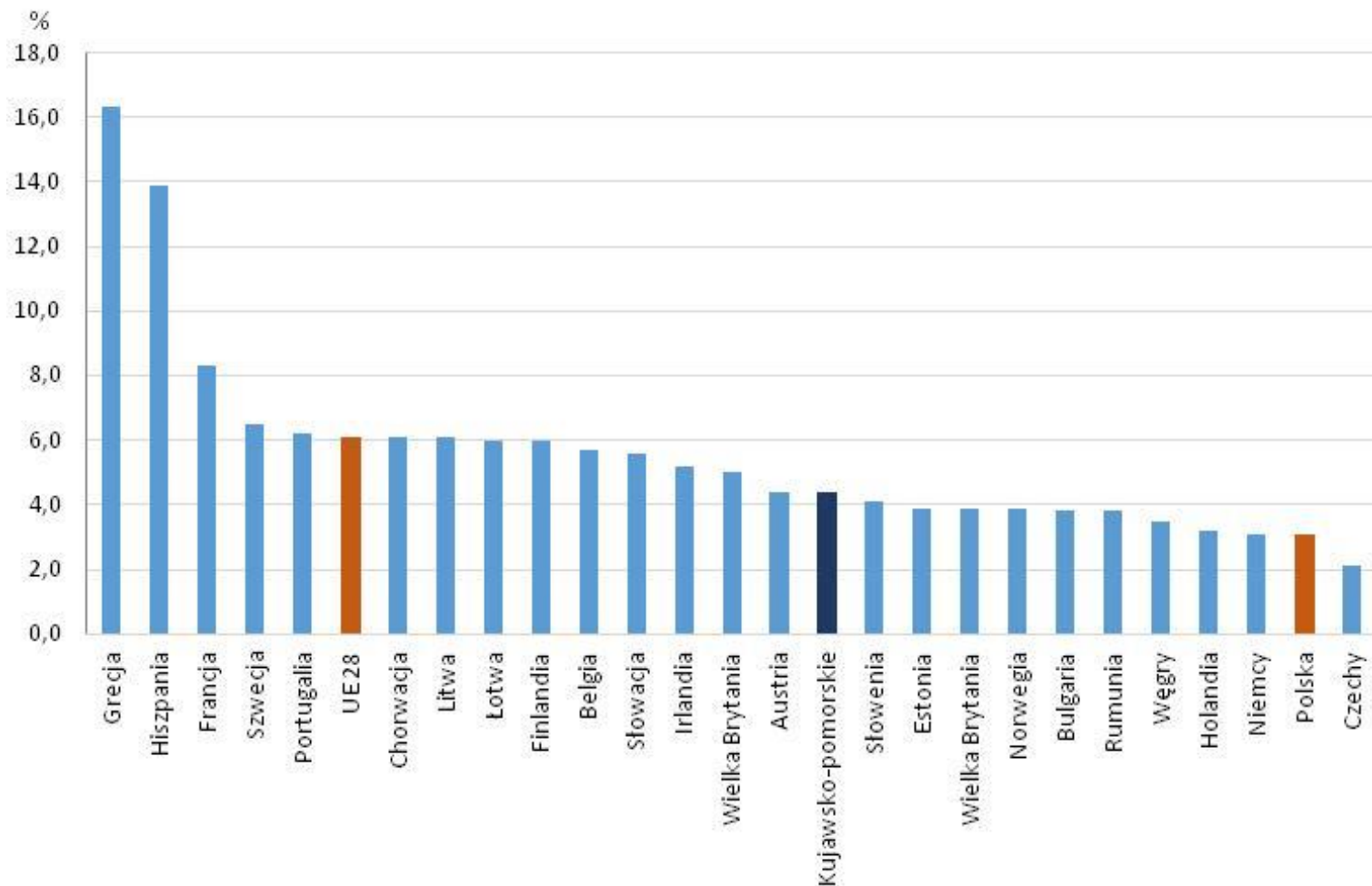
SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Spadek bezrobocia wg BAEL z **4,4%** w roku 2018 na **3,6%** w roku 2019

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

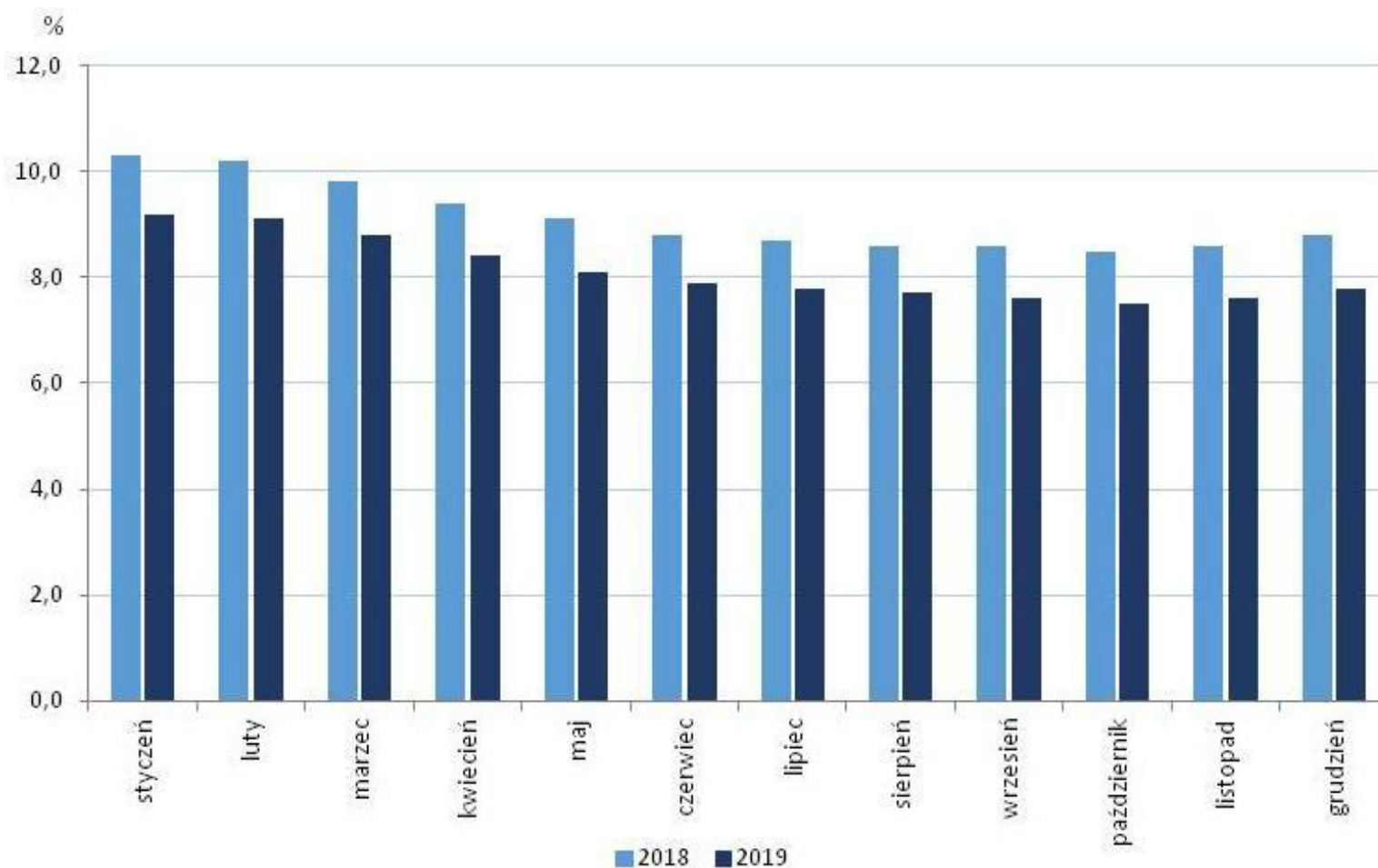
W 2019 r. odnotowano dalszą poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy – **stopa bezrobocia** w III kwartale 2019 r. wynosiła **4,4%** (**Polska – 3,1%, UE – 6,1%,** wg BAEL).

Stopa bezrobocia (w %) w województwie kujawsko-pomorskim na tle wybranych krajów Unii Europejskiej w III kwartale 2019 r. (UE 28 - średnia dla państw Unii Europejskiej).

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

W 2019 r. stopa bezrobocia rejestrowanego, w każdym miesiącu **notowała niższe wartości**, niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego.

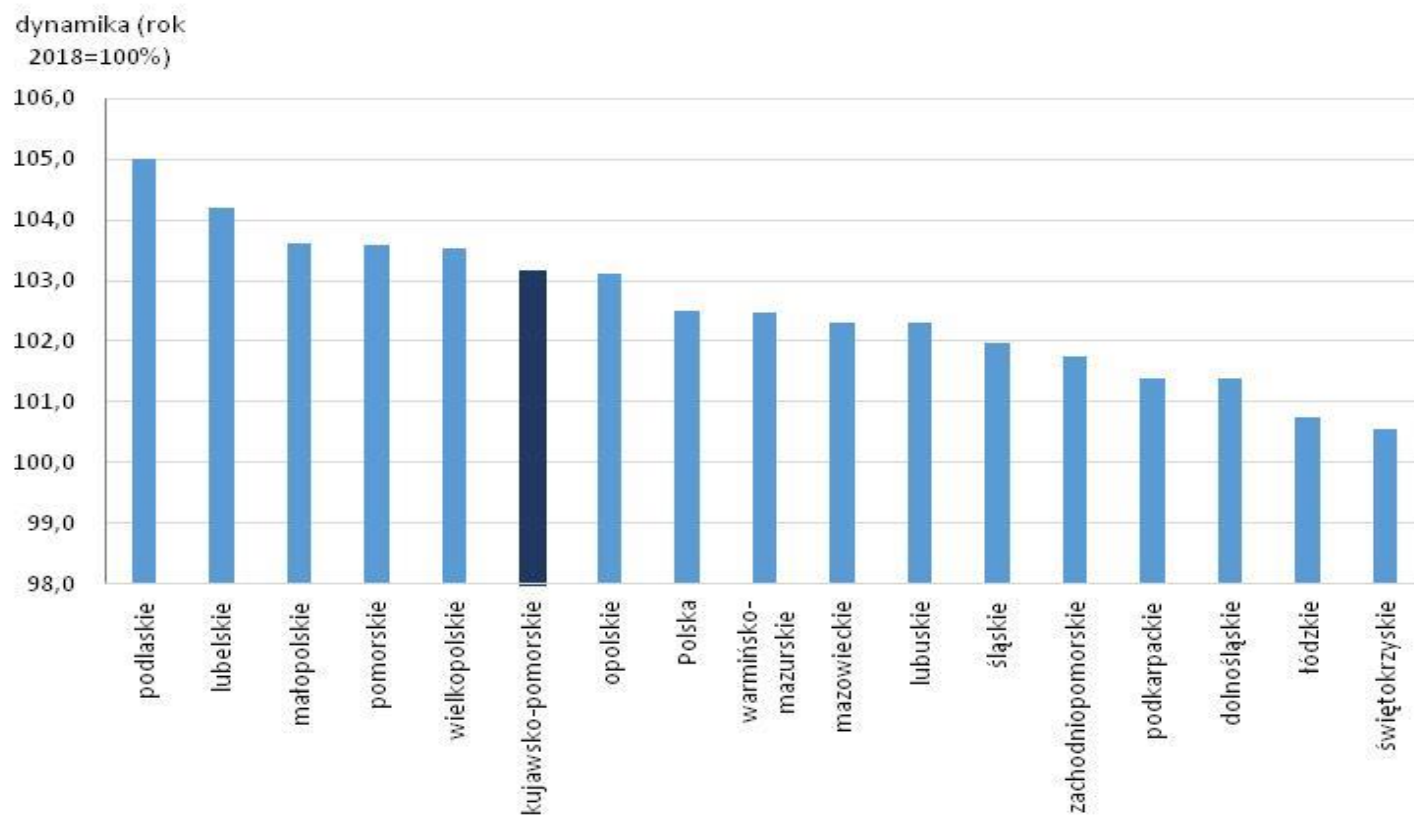

Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %) w województwie kujawsko-pomorskim w okresie 2018-2019

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Liczba pracujących na koniec III kwartału 2019 r. (wg BAEL) wynosiła **886 tys. osób** (niezmiennie do roku 2018) – **to najwyższa wartość w całym okresie, dla którego publikuje się te dane, czyli od 2010 r.**

Wzrosło **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** – o **3,2%.**

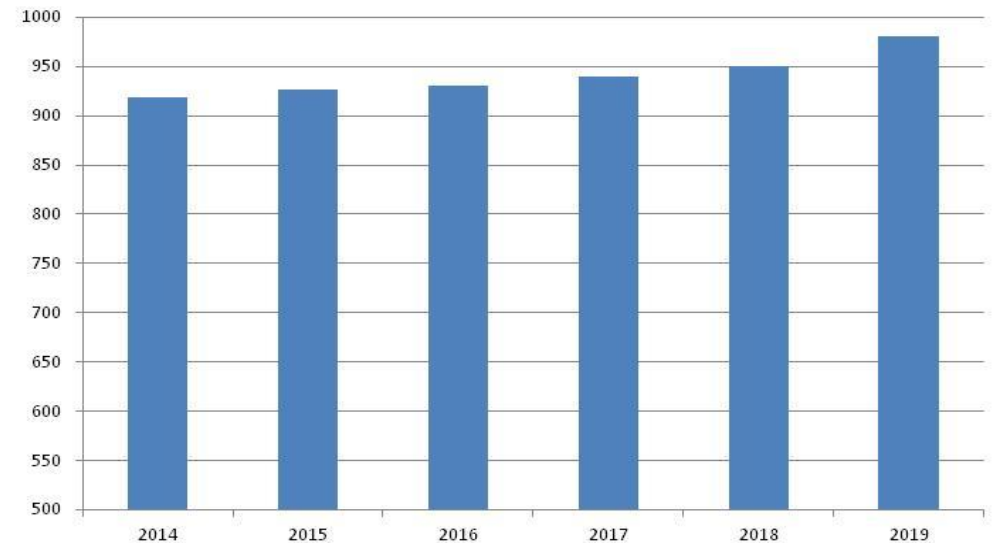
W 2019 roku **kujawsko-pomorskie notowało jedną z wyższych w Polsce dynamikę liczby osób pracujących w sektorze przedsiębiorstw** według BAEL (rok 2018=100%)

GOSPODARKA WOJEWÓDZTWA W 2019 ROKU

**Produkt Krajowy Brutto województwa
w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2016-2017 wynosił
około 81% średniej krajowej
(brak danych za lata 2018-2019)**

**Liczba zarejestrowanych podmiotów
gospodarczych na koniec 2019 roku
wynosiła 203 548
i w ciągu roku 2019
zwiększyła się o 5891**

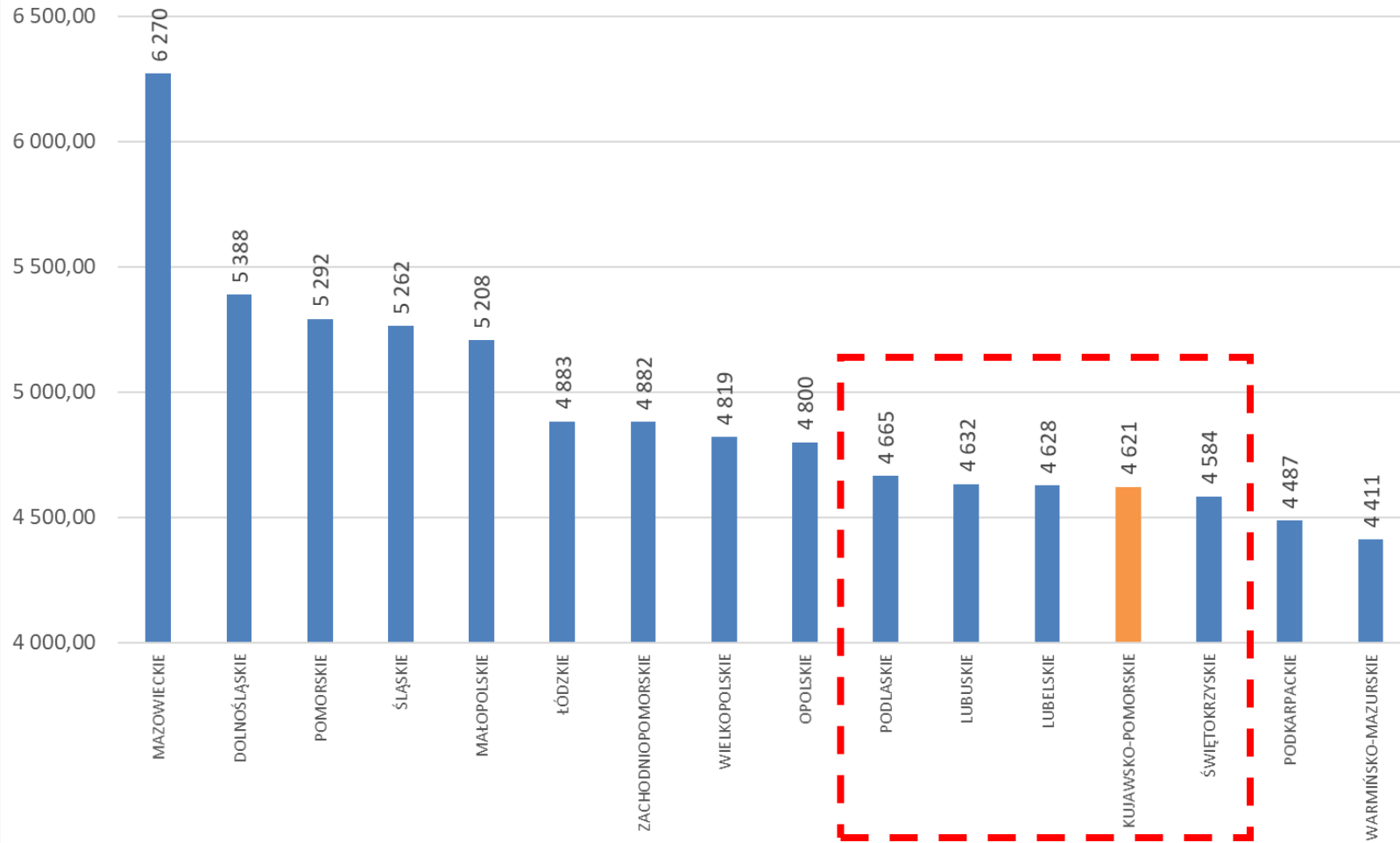
na 10 tys. osób

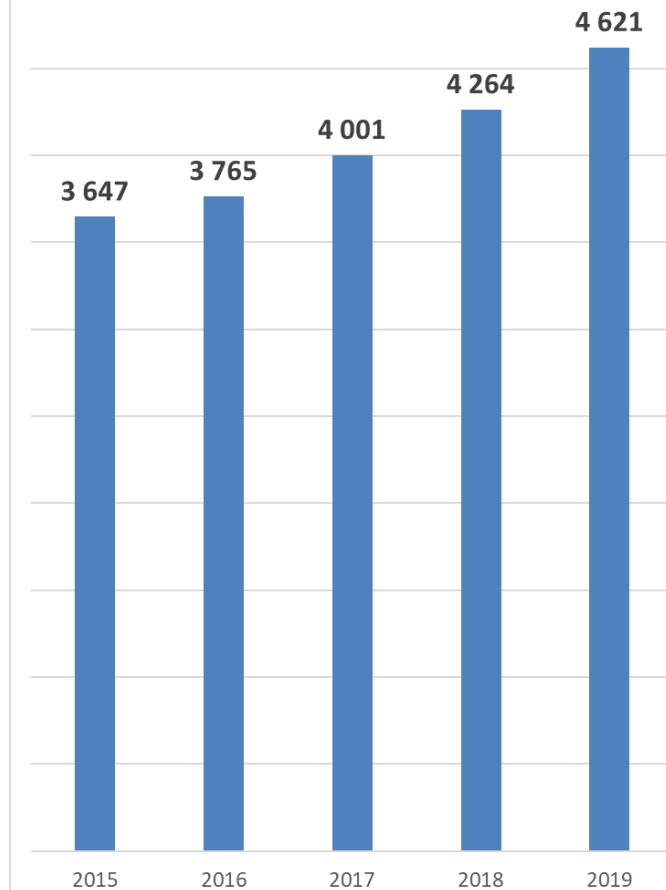
**Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych
zarejestrowanych w systemie REGON na 10
tys. ludności wykazuje coroczny wzrost**

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wynosiło w 2019 roku 4621 zł i było o 358 zł wyższe niż rok wcześniej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej - rok 2019

Wzrost przeciętnego wynagrodzenia
w województwie kujawsko-pomorskim

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Spółki województwa wspierające rozwój przedsiębiorczości:

- Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.
- Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o.o.
- Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych

GOSPODARKA
I MIEJSCA PRACY

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Działalność **Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju (KPFR)** opiera się na dwóch filarach:

1. środkach przeznaczonych na zwrotne finansowanie przedsiębiorstw w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.
Projekt: Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju 2020. Całkowita wartość projektu **514 mln zł.**
Do końca 2019 roku z pożyczek i poręczeń skorzystało 261 przedsiębiorców z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, a wartość wsparcia wyniosła ponad 100 mln zł (średnia wartość wsparcia dla pojedynczego przedsiębiorstwa to około 380 tys. zł).
2. środkach pozostałych ze zwrotnego finansowania przedsiębiorstw z perspektywy 2007-2013.
Umowa o powierzeniu zadania publicznego – re-użycie środków zwróconych z instrumentów inżynierii finansowej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007- 2013. Szacowana wartość wkładu finansowego wynosi **184 mln zł.** **Do końca 2019 roku ze wsparcia oferowanego ze środków re-użycia skorzystało 282 przedsiębiorców o łącznej wartości prawie 80 mln zł.**

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

W 2019 roku w ramach **Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego (KPFP)** kontynuowano realizację kilku projektów bezpośrednio dedykowanych zagadnieniom wsparcia przedsiębiorców:

- **Mikropożyczka – Fundusz Funduszy BGK S.A.** - udzielanie mikropożyczek dla mikroprzedsiębiorstw na terenie województwa, celem wzmocnienia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu. W ramach projektu zawarto 284 umowy
- **Umowa Nr 3/2018- Fundusz Funduszy KPFR sp. z o.o** – w ramach umowy udzielane były pożyczki na rozwój, oraz pożyczki inwestycyjne z przeznaczeniem na finansowanie przedsięwzięć rozwojowych nakierowanych na wzmocnienie pozycji konkurencyjności danego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięć zakładających wprowadzenie innowacji. Zawarto 146 umów
- **Umowa Nr 4/2018 – KPFR (Reużycie)** - w ramach umowy udzielane były pożyczki inwestycyjne, mające na celu zwiększenie pozycji konkurencyjnej danego przedsiębiorstwa na terenie województwa oraz utworzenie nowych miejsc pracy. Zawarto 172 umowy
- **Umowa NR 6/2018 – KPFR** - udzielanie pożyczek na rozwój mających charakter inwestycyjny lub inwestycyjno-obrotowy mikro lub małym przedsiębiorcą na terenie województwa. Zawarto 130 umów
- **Umowa ZMB 2018 r. – BGK – w ramach konsorcjum IPH, TARR, i BARR** - udzielanie pożyczek na zmianę modelu biznesowego, przeznaczona dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa. Zawarto 16 umów

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

W 2019 r. w ramach **KPFR** zawarto kilka nowych umów rozszerzających zakres możliwego wsparcia dla przedsiębiorców:

- **Umowa Nr 8/2019 – KPFR i Umowa Nr 9/2019 – KPFR** - pożyczki na rozwój z premią o charakterze inwestycyjnym lub inwestycyjno-obrotowym, których celem jest wzmocnienie i rozwój sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
- **Umowa Mikropożyczka –BGK** - mikroprzedsiębiorstwom działającym na rynku nie dłużej niż 5 lat, z przeznaczeniem na finansowanie przedsięwzięć rozwojowych.
- **Umowa OZE z EBI** - pożyczka na OZE przeznaczona jest na finansowanie budowy lub modernizacji instalacji przeznaczonych do produkcji, przetwarzania i magazynowania energii elektrycznej pochodzącej z OZE.
Finansowanie obejmuje instalacje wytwarzające energię elektryczną ze źródeł odnawialnych (biogaz, biomasa, energia słoneczna lub energia wodna).

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Ponadto **KPFP** realizuje dwa projekty grantowe:

- **Granty Endogeniczne.** Celem projektu jest wzrost zatrudnienia przez samozatrudnienie i stworzenie nowych miejsc pracy przy wykorzystaniu endogenicznych potencjałów. Wsparcie w postaci grantów może być udzielone w celu rozbudowy, budowy i modernizacji infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej jak również do budowy bazy noclegowej, oraz niezbędnego ich wyposażenia.
- **Granty B+R.** Celem projektu jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności mikro małych i średnich przedsiębiorców w województwie poprzez bezzwrotną pomoc finansową w formie udzielanych grantów B+R.

Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. prowadzi **3 inkubatory przedsiębiorczości:**
w Toruniu, Bydgoszczy i Włocławku.

W roku 2019 z wojewódzkich inkubatorów przedsiębiorczości wynajętych zostało: w Toruniu 77% biur i 100% stanowisk open space, we Włocławku 83% biur i 75 % stanowisk open space, w Bydgoszczy 92% biur.

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych (KPFPK) wspiera przedsiębiorców poprzez poręczanie spłaty kredytów oraz pożyczek. Gwarancja spłaty zobowiązania jaką oferuje KPFPK jest wiarygodnym i bezpiecznym instrumentem zastępującym inne formy zabezpieczenia kredytów (takich, jak np. hipoteka, zastaw rejestrowy czy blokada środków).

Podział poręczeń udzielonych w 2019 roku ze względu na rodzaj.

Opis	Liczba	Kwota
poręczenia pożyczek	250	34 306 888
poręczenia zapłaty wadium	535	19 260 157
Razem	785	53 567 045

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Wsparcie lokalnym przedsiębiorcom oferuje również **Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.** (Samorząd Województwa posiada 67,2% udziałów w Agencji).

TARR udziela wsparcia informacyjnego i doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz pomaga pozyskać środki finansowe na rozwój firmy. Agencja wspiera i promuje rodzime firmy, ich produkty i usługi na rynkach zagranicznych. Poszukuje dla nich międzynarodowych partnerów i pomaga nawiązać z nimi współpracę. Organizuje szkolenia, warsztaty, seminaria i konferencje.

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w roku 2019 prowadziła następujące projekty:

- **Enterprise Europe Network** - projekt wspierania internacjonalizacji MŚP poprzez szkolenia, seminaria, giełdy kooperacyjne, usługi doradcze i eksperckie, kojarzenie partnerów biznesowych,
- **Regionalny Fundusz Szkoleniowy – usługi rozwojowe dla MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego i ich pracowników,**
- **Certyfikowane szkolenia komputerowe dla osób dorosłych z województwa kujawsko-pomorskiego.** W ramach projektu realizowane są szkolenia i kursy komputerowe o różnorodnej tematyce, na różnych poziomach zaawansowania,
- **Promowanie województwa kujawsko-pomorskiego jako przyjaznego przedsiębiorstwom dzięki promocji terenów inwestycyjnych położonych w Toruniu, Sępólnie Krajeńskim oraz Nakle nad Notecią,**
- **Fundusz Eksportowy - granty dla MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego** - celem projektu jest zwiększenie poziomu handlu zagranicznego przedsiębiorstw z sektora MŚP z województwa oraz dywersyfikacja rynków zbytu,
ciąg dalszy ...

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

... ciąg dalszy

- **Fundusz Badań i Wdrożeń** - przedsięwzięcie miało na celu wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw na terenie województwa w wyniku wsparcia prowadzenia prac badawczo – rozwojowych,
- **Enhancing Wzmacnianie zdolności do zarządzania innowacją wśród MŚP** - usługi świadczone w ramach projektu, takie jak BMC, miały na celu pomoc przedsiębiorcom z sektora MŚP w regionie w zakresie wyboru, dostosowania i zarządzania innowacyjnymi procesami zachodzącymi w ich firmie,
- **Innovation Framework for Challenge Oriented Intelligent Manufacturing (INforM)** - działania w projekcie mają na celu wspieranie cyfrowych rozwiązań w przedsiębiorstwach produkcyjnych w województwie oraz zbadanie poziomu digitalizacji regionalnego MŚP, a także porównanie go z innymi regionami partnerskimi,
- **Fostering Startup & Innovation Ecosystems in Europe (INNOVA FOSTER)** - prowadzone działania mają ocenić oraz docelowo wpłynąć na ulepszenie form wsparcia startupów przez władze regionalne i instytucje otoczenia biznesu,
- **Opportunities for European Entrepreneurs in the Sharing Economy – SharOn** - projekt miał na celu zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat korzyści wynikających z ekonomii współdzielenia (sharing economy),
- **SME Internationalisation Exchange (SIE)** - na podstawie prowadzonej wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy partnerami projektu mają powstać odpowiednie narzędzia pozwalające wspierać firmy w umiędzynaradawianiu ich działalności.

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

W zakresie wsparcia rozwoju gospodarczego Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. realizowała projekt **rozbudowy Toruńskiego Parku Technologicznego, który dotyczył budowy infrastruktury na nieruchomości gruntowej położonej w Toruniu przy ul. Andersa**". W wyniku realizacji projektu przygotowano teren inwestycyjny dla podmiotów gospodarczych o różnym profilu na 33 wydzielonych działkach o łącznej powierzchni 16,83 ha.

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Wyspecjalizowana jednostka Urzędu Marszałkowskiego - **Centrum Obsługi Inwestorów i Eksportu (COliE)**, w roku 2019 przeprowadziła następujące działania na rzecz wsparcia przedsiębiorców:

- obsłużono **32 projekty inwestycyjne**,
- wykonano **11 wizyt z inwestorami** na terenach inwestycyjnych,
- zorganizowano **szkolenie** o charakterze inwestycyjnym dla JST z regionu dot. obsługi aplikacji internetowej obejmującej kompleksowo bazę ofert inwestycyjnych, przeszkolono ponad **20 pracowników samorządowych**,
- wykonano **30 audytów terenów inwestycyjnych**,
- zorganizowano **przyjazdowe misje gospodarcze** np. wizyty studyjnej przedstawicieli z Ukrainy,
- przygotowano i wydano **broszury informacyjnej** o charakterze inwestycyjnym i gospodarczym „Kujawsko-Pomorskie miejscem dla Twoich inwestycji” w 4 wersjach językowych (polski, angielski, niemiecki, koreański) oraz wydano IV edycję katalogu produktów eksportowych „Made in Kujawsko-Pomorskie”,
- zorganizowano 4 spotkania konferencyjno/szkoleniowe dla eksporterów – **uczestniczyło ponad 98 podmiotów**,
- wykonano **124 usługi dla eksporterów** z terenu województwa,
- uczestniczono w **2 zagranicznych** (Międzynarodowych Targach Logistyki i Transportu „Transport Logistics” w Monachium i Międzynarodowych Targach Inwestycji i Nieruchomości Komercyjnych Expo Real w Monachium **oraz 4 krajowych imprezach targowych i konferencyjnych** (Targach Ekonomicznych w Krynicy, Konferencji ABSL Summit 2019 w Warszawie, Konferencji Property Forum w Warszawie, Export Expo w Nadarzynie).

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCÓW

Obsługę inwestorów w ramach COliE realizuje regionalne **Centrum Obsługi Inwestora (COI)**.

Podstawowym zadaniem COI jest **pozyskiwanie inwestorów** (polskich i zagranicznych) i nakłonienie ich do zainwestowania na terenach położonych w województwie. W celu realizacji tego zadania COI kataloguje i wizytuje położone na terenie regionu tereny inwestycyjne jak również aktywnie pomaga lokalnym samorządom w tworzeniu i przygotowaniu takich terenów. **W województwie kujawsko-pomorskim funkcjonują 23 strefy i obszary gospodarcze o łącznej powierzchni ponad 1800 ha.**

COI aktywnie szkoli samorządy oraz regularnie spotyka się z lokalnymi władzami. W 2019 r. COI przystąpiło do realizacji projektu „**Wdrażanie standardów obsługi inwestora w samorządach województwa kujawsko-pomorskiego**”, którego celem jest **wzmocnienie jakości** obsługi inwestorów przez pracowników samorządowych – w projekcie udział weźmie **80 gmin** z terenu województwa.

WSPARCIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

W ramach realizacji zadań mających na celu wsparcie gospodarki Zarząd Województwa, w partnerstwie z jednostkami samorządu terytorialnego (**bezpośrednia współpraca jest prowadzona z miastami prezydenckimi oraz 6 gminami położonymi wzdłuż autostrady A1**), w 2019 r., realizował 3 wieloletnie projekty :

- **Expressway – promocja terenów inwestycyjnych** - w ramach projektu były organizowane m. in.: wyjazdy reprezentacji samorządu na targi Expo Real i Transport Logistic w Monachium, promocja terenów inwestycyjnych (wykonanie filmu promującego tereny inwestycyjne, kampania megaboardowa) oraz szkolenie specjalistyczne.
- **Invest in Bit CITY 2** – w ramach projektu wspierano wiele inicjatyw mających na celu zwiększenie potencjału regionalnej gospodarki m.in. udział w targach MIPIM 2019 w Cannes we Francji, udział – wraz z promocją – Lidera i Partnerów projektu w konferencji ABSL w Warszawie, zrealizowano wydarzenia własne BARR-u: Konferencję BiTconf 2019, The BSS Tour Polska oraz EMERGING CITIES oraz wydarzenia własne Gminy Miasta Toruń: Firma przyszłości oraz Harward rusza w Polskę.
- **Wsparcie umiędzynarodowienia kujawsko-pomorskich MŚP oraz promocja potencjału gospodarczego regionu** – w ramach realizacji projektu wspierano udział w targach zagranicznych i krajowych oraz organizację giełd kooperacyjnych dla przedsiębiorców, w ramach m.in.: Targów GRUNE WOCHÉ w Berlinie, 26 Forum Gospodarcze WELCONOMY w Toruniu, VI KONGRESU AZJATYCKIEGO, DRONETECH WORLD MEETING - międzynarodowego spotkania naukowców, biznesmenów i pasjonatów w dziedzinie nowoczesnych technologii bezzałogowych.

PROMOCJA GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA

Poza scharakteryzowanymi wcześniej projektami, mającymi na celu rozwój różnych aspektów aktywności gospodarczej, Województwo realizuje projekt ściśle dedykowany promocji gospodarczej. Jest to projekt **"Kujawy+Pomorze - promocja potencjału gospodarczego regionu"**. Celem projektu jest zwiększenie poziomu handlu zagranicznego w kontekście podmiotów z sektora MŚP.

W ramach realizacji projektu w 2019 r.:

- zorganizowano Targi Gęsinowe,
- przeprowadzono kampanię promocyjną adresowaną do przedsiębiorstw w liniach lotniczych. Nośniki promocyjne, które są wykorzystywane podczas trwania kampanii to m. in.: ulotki, mailing, reklama na kadłubach dwóch samolotów oraz reklama na stronie internetowej przewoźnika,
- prowadzono kampanię w prasie i telewizji pozwalającą dotrzeć do szerszego grona odbiorców,
- zorganizowano warsztaty promocyjne dla przedsiębiorców oraz osób zajmujących się promocją w JST,
- zorganizowano dyplomatyczne otwarcie roku 2019, jest to coroczne wydarzenie organizowane przez **Krajową Izbę Gospodarczą** dla przedstawicieli JST, dyplomatów, przedsiębiorców oraz NGO, na którym omawiane są kierunki działania na kolejny rok.

PROMOCJA I UMIĘDZYNARODOWIENIE GOSPODARKI

Województwo bierze aktywny udział w projektach międzynarodowych realizowanych w ramach **Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)**, współpracując z około setką partnerów zlokalizowanych w krajach Unii Europejskiej.

Projekty realizowane w ramach EWT w 2019 r.:

- **Projekt EMMA Extension (Interreg BSR)**
- **Projekt Emplnno (Interreg BSR)**
- **Projekt NICHE (Interreg Europa)**
- **Projekt SURFACE (Interreg Europa Środkowa)**
- **Projekt Digitourism (Interreg Europa)**
- **Projekt Cult-CreaTE (Interreg Europa)**
- **Projekt ThreeT (Interreg Europa)**
- **Projekt ECO-CICLE (Interreg Europa)**
- **Projekt COMBINE (Interreg Region Morza Bałtyckiego)**

INTELLIGENTNE SPECJALIZACJE

Założenia polityki innowacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego określone zostały w **Regionalnej Strategii Innowacji (RIS)**.

W roku 2019 podjęto szereg działań zarówno **inwestycyjnych, edukacyjnych** jak i **promocyjnych** służących wdrażaniu założeń określonych w RIS.

Działania **inwestycyjne** w największym stopniu wiązały się ze wsparciem **„inteligentnych specjalizacji”**.

IS dzielą się na niżej opisane obszary:

inteligentne specjalizacje oparte na wartościach, tj.:

- Zdrowa i bezpieczna żywność
- Zdrowie i turystyka zdrowotna
- Zaawansowane materiały i narzędzia
- Transport i mobilność
- Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne

horyzontalne inteligentne specjalizacje tj.:

- Technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)
- Ekoinnowacje
- Automatyka przemysłowa
- Inne - przedsiębiorcze odkrywanie

W ramach procedur konkursowych dokonano wyboru do objęcia wsparciem ok. **350 projektów służących realizacji regionalnych Inteligentnych Specjalizacji**, tj. wybranych branż charakteryzujących się wysokim potencjałem rozwojowym.

KUJAWSKO-POMORSKA AGENCJA INNOWACJI

Województwo Kujawsko-Pomorskie posiada specjalistyczną jednostkę odpowiedzialną za szeroko rozumiany rozwój innowacyjności – jest to **Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji**. Zadaniem KPAI jest promocja województwa jako regionu wiedzy i innowacji opartego na systemie efektywnego współdziałania pomiędzy władzami regionalnymi, przedsiębiorcami oraz instytucjami naukowymi i szkołami wyższymi działającymi na obszarze województwa.

Dużym zainteresowaniem cieszą się projekty grantowe prowadzone przez KPAI: **Fundusz Badań i Wdrożeń, Voucher Badawczy i Voucher na patent**

FUNDUSZ BADAŃ I WDROŻEŃ

Projekt dotyczy prowadzenia prac badawczo-rozwojowych przez przedsiębiorstwa

- **Liczba podpisanych umów – 53**
- **Wartość podpisanych umów – 18 819 909,88 zł**

FUNDUSZ BADAŃ I WDROŻEŃ – VOUCHER BADAWCZY

Projekt dotyczy wsparcia przedsięwzięć, polegających na zakupie przez MŚP prac badawczo-rozwojowych w jednostkach naukowych

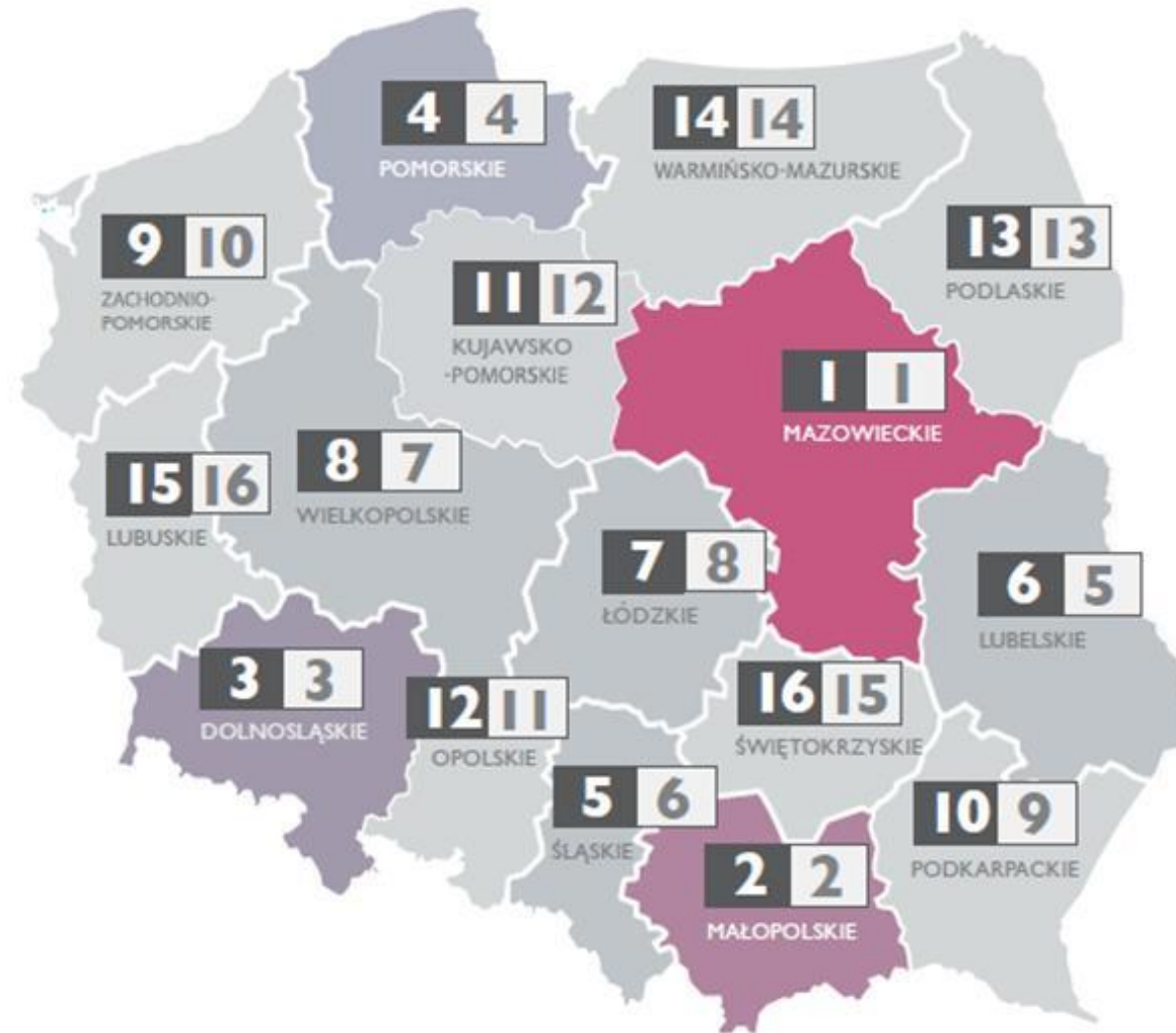
- Liczba podpisanych umów – **160**
- Wartość podpisanych umów - **12 421 292,21 zł**

FUNDUSZ BADAŃ I WDROŻEŃ – VOUCHER NA PATENT

- Liczba podpisanych umów – **18**
- Wartość podpisanych umów – **616 318,80 zł**

POPRAWA POZIOMU INNOWACYJNOŚCI JEST DOSTRZEGANA W RANKINGACH

Indeks Millennium – porównanie wyników 2019/2018

■ MIEJSCE W RANKINGU INDEKS 2019
□ MIEJSCE W RANKINGU INDEKS 2018

Źródło: Bank Millennium

Zwiększanie nakładów na innowacyjność, w ostatnich latach, zaowocowało **zwiększeniem potencjału innowacyjnego** województwa.

Nieznaczną poprawę obserwuje się w prestiżowych rankingach z 2019 roku – Regional Innovation Scoreboard czy Indeks Millenium.

INNOWACYJNOŚĆ

DZIAŁANIA PROMOCYJNE I EDUKACYJNE

W 2019 roku podejmowano również **szereg działań promocyjnych i edukacyjnych** w zakresie innowacyjności m. in.:

- **Welconomy Forum in Toruń 2019**, jedno z najważniejszych wydarzeń ekonomiczno-gospodarczych w Polsce, ponad dwa tysiące gości z kraju i z zagranicy,
- **Regionalny Festiwal Naukowego E(X)PLORY 2019** - największa w Polsce inicjatywa wspierająca utalentowaną młodzież w realizacji innowacyjnych projektów naukowych oraz promująca ich osiągnięcia na arenie międzynarodowej,
- **konkurs Liderzy Innowacji Pomorza i Kujaw** - konkurs ma na celu wyłonienie i uhonorowanie produktów, usług, procesów, sposobów stanowiących rozwiązanie problemu technicznego (know-how) oferowanych przez kujawsko-pomorskie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz jednostki naukowe,
- **konkursu dla dzieci i młodzieży „Mój Innowacyjny Wynalazek”**

DZIAŁANIA PROMOCYJNE I EDUKACYJNE

W 2019 roku podejmowano również **szereg działań promocyjnych i edukacyjnych** w zakresie innowacyjności m. in.:

- **Regionalne Forum Innowacji** - w ramach wydarzenia odbyły się 2 spotkania poświęcone inteligentnym specjalizacjom regionu,
- **wykłady Ari Horie**, uważanej za guru kobiecych start-upów z Doliny Krzemowej i zaliczanej do pięćdziesięciu najważniejszych osób, które zmieniają świat, cenionej prelegentki i panelistki, laureatki szeregu prestiżowych nagród i wyróżnień

INNOWACYJNOŚĆ

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Województwo Kujawsko-Pomorskie posiada w zarządzie 1693,5 km dróg wojewódzkich, z czego **w stanie dobrym (A) jest około 404 km dróg, a w stanie zadowalającym (B) około 336 km dróg**, co stanowi **łącznie 44% ogółu dróg**.

W roku 2019 **zakończono**:

- przebudowę DW 240 Chojnice-Świecie wraz z budową obwodnicy Płazowa,
- rozbudowę DW546 od Bierzgłowa do Łubianki,
- przebudowę DW558 Lipno-Dyblin na odc. Kłokock – Wielgie,
- przebudowę DW554 Kowalewo Pomorskie – Golub Dobrzyń,
- przebudowę DW562 Szpetal Górny - Dobrzyń n. Wisłą – Płock,
- przebudowę DW557 Rypin – Lipno,
- przebudowę DW552 w m. Łulkowo,
- przebudowę DW551 Strzyżawa-Wąbrzeźno

W 2019 r. **kontynuowano:**

- rozbudowę odcinka DW223 – ulicy Szubińskiej w Białych Błotach,
- rozbudowę DW251 Kaliska – Inowrocław,
- przebudowę i rozbudowę DW255 Pakość – Strzelno,
- przebudowę i rozbudowę DW559 na odcinku Lipno-Kamień Kotowy
- rozbudowy sieci dróg rowerowych

Ponadto w roku 2019 uzyskano dokumentacje projektowe na przebudowę i rozbudowę dróg wojewódzkich o łącznej długości **179 km**.

WOJEWÓDZKIE PRZEWOZY PASAŻERSKIE

W 2019 roku:

- kolejowe przewozy pasażerskie realizowane były na **11 liniach komunikacyjnych** ,
- usługi przewozowe świadczyło dwóch operatorów kolejowych Arriva RP sp. z o.o. i „Przewozy Regionalne” sp. z o.o.,
- wprowadzono dodatkowy wieczorny kurs na trasie Grudziądz – Toruń Główny,
- w rozkładzie jazdy 2018/2019 łącznie wykonana praca eksploatacyjna wyniosła 5 936 643,539 tzw. „pociągokilometrów”, co stanowi **wzrost o 3,6%** w stosunku do poprzedniego rozkładu,
- łącznie w rozkładzie jazdy 2018/19 uruchomiono 94 938 pociągów.

DOSTĘPNOŚĆ
I SPÓJNOŚĆ

**Park taborowy
Województwa wynosił 28
pojazdów**

WOJEWÓDZKIE PRZEWozy PASAŻERSKIE

Liczba pasażerów w wojewódzkich przewozach pasażerskich w roku 2019 w transporcie:

- autobusowym – 13,2 mln pasażerów
- kolejowym – 7,1 mln pasażerów

Liczba sprzedanych biletów z ulgą ustawową:

- jednorazowych – 605 617 sztuk
- miesięcznych – 427 644 sztuk

Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy łącznie (w przewozach gminnych, powiatowych, wojewódzkich i międzywojewódzkich) **przewiózł 5,8 mln pasażerów.**

DOSTĘPNOŚĆ
I SPÓJNOŚĆ

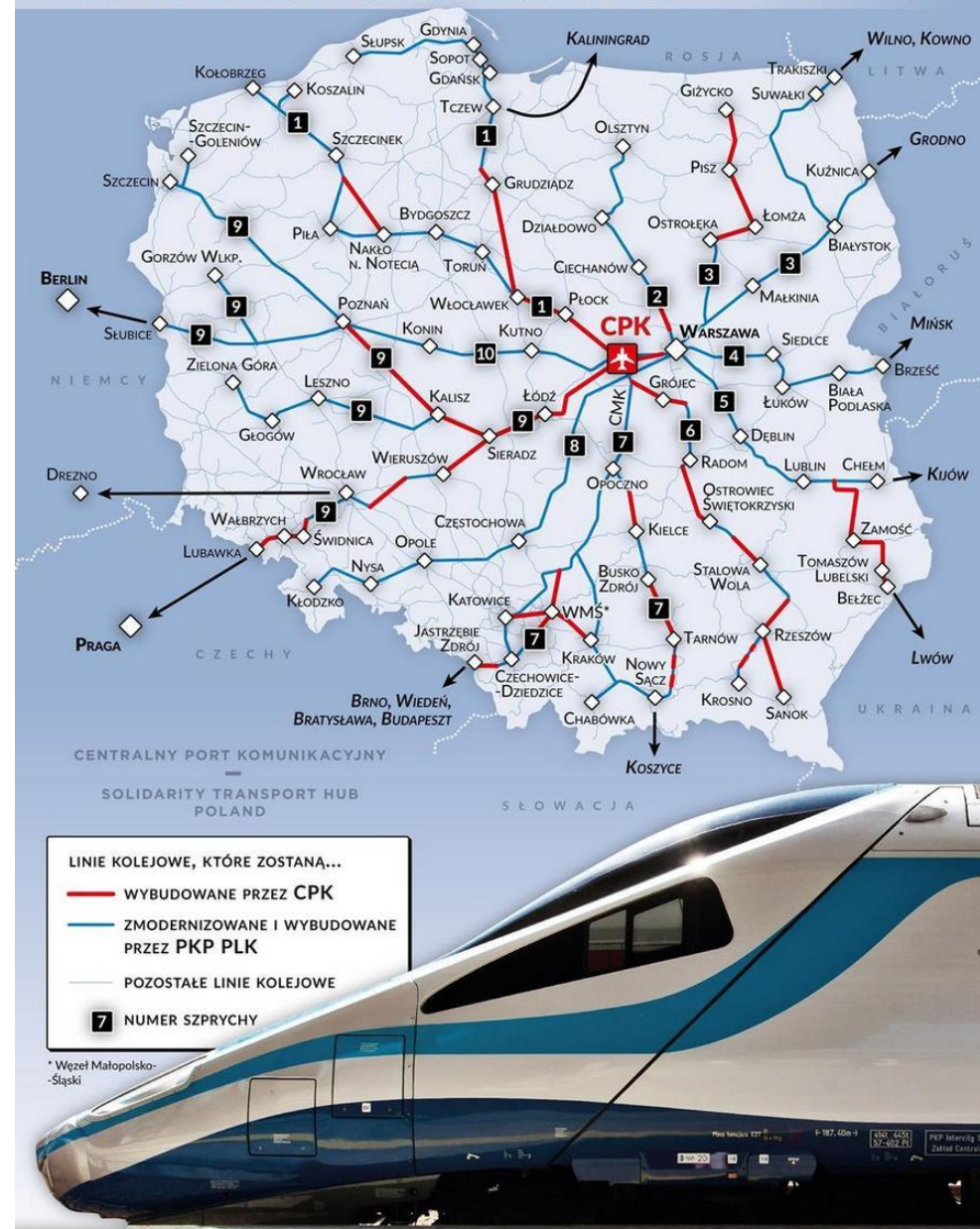
KOLEJE DUŻYCH PRĘDKOŚCI - CPK

W odpowiedzi na konsultacje idei komponentu kolejowego CPK oraz przebiegu poszczególnych linii („szprych”) Marszałek Województwa **wystosował pismo wyrażające dezaprobatę** dla przedstawionych propozycji ze względu na nierealizowanie przez projekt w przedstawionej postaci interesu rozwojowego Województwa.

DOSTĘPNOŚĆ
I SPÓJNOŚĆ

10 szprych do lotniska

INWESTYCJE KOLEJOWE W RAMACH PROGRAMU CPK

PORT LOTNICZY W BYDGOSZCZY

Port Lotniczy w Bydgoszczy kontynuował zapoczątkowaną w ubiegłym roku (zamkniętym przekroczeniem liczby 400 tysięcy odprawionych pasażerów) dobrą passę i był liderem wśród krajowych lotnisk tej klasy jeśli chodzi o przyrost liczby podróżnych.

W październiku **uruchomiono regularne bezpośrednie loty z Bydgoszczy do Warszawy i z Warszawy do Bydgoszczy.**

W 2019 r. kontynuowano prace obejmujące przebudowę budynku terminala w obszarze części odlotów, uruchomiono prace projektowe rozbudowy i przebudowy terminala pasażerskiego oraz rozpoczęto realizację przebudowy parkingu.

**DOSTĘPNOŚĆ
I SPÓJNOŚĆ**

Dzięki nowym połączeniom lotnisko posiada dostęp do dwóch lotnisk hubowych, Ren-Men Frankfurt i Warszawa, co umożliwia pasażerom planowanie podróży do wielu europejskich miast, z wylotem rano i powrotem wieczorem.

DZIAŁANIA NA RZECZ DRÓG WODNYCH

Przeprawa promowa w Solcu Kujawskim. Opracowano dokumentację projektową w ramach przebudowy DW249 dla uruchomienia przeprawy promowej przez Wisłę na wysokości Solca Kujawskiego i Czarnowa. Zakończyła się budowa promu.

Działania związane z aktualizacją sieci TENT.

W 2019 r. Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje publiczne dotyczące oceny rozwoju Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T).

- przyjęcie stanowiska Sejmiku Województwa w sprawie rewizji Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T),
- podjęcie przez **Zarząd Województwa stanowiska w sprawie rewizji Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T),**
- sporządzenie projektu stanowiska Konwentu Marszałków w sprawie rewizji Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T),
- udział w konsultacjach społecznych prowadzonych przez Ministerstwo Infrastruktury dotyczących rewizji Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T),

Do sieci bazowej TEN-T, Województwo Kujawsko-Pomorskie zgłosiło trzy zadania:

- **węzeł logistyczny Bydgoszcz,**
- **międzynarodową Drogę Wodną E40,**
- **międzynarodową Drogę Wodną E70.**

POLITYKA SPOŁECZNA

W 2019 roku Zarząd Województwa podejmował wiele działań w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny m.in.:

- realizowano projekt **„Rodzina w Centrum 2”**, którego głównym celem jest zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin. W 2019 r. funkcjonowały **23** centra wspierania rodzin, zrealizowano **9 650 usług wsparcia rodziny**, z których skorzystało prawie **3 000 osób**,
- realizowano projekt **„Aktywna Mama, aktywny Tata”**, którego celem jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi do lat 3 i ich wspieranie w powrocie na rynek pracy. W 2019 r. m.in.: 65 osób objęto wsparciem aktywizacyjnym w postaci doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego; 20 osób korzystało ze szkoleń, 6 osób powróciło na rynek pracy,

POLITYKA SPOŁECZNA

...ciąg dalszy

- realizowano projekty „**Trampolina 2**” i „**Wykluczenie-nie ma MOWy!**”, skierowane m.in. do młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym, a także do otoczenia osób nieletnich., w wyniku którego bardzo dużo osób uczestniczyło w szkoleniach i otrzymało wsparcie
- zrealizowano kampanię społeczną „**Przemoc – przeciwko mocy rodziny. Moc rodziny – siłą przeciw przemocy**”,
- zorganizowano kampanię prasową „**Biała Wstążka**” – przeciw przemocy wobec kobiet,
- zrealizowano zadanie „**Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**”, polegające na udzielaniu telefonicznych i internetowych porad, konsultacji prawnych i psychologicznych ,
- **zorganizowano szkolenia:** „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – zagadnienia elementarne”, z zakresu przemocy wobec dzieci, dla trenerów programu „Bez przemocy. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie”,
- **zorganizowano konferencje:** „Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie – warsztaty dla profesjonalistów”, „Bezpieczeństwo w sieci – prewencja cyfrowych zagrożeń wieku dorastania”, „Wsparcie dziecka i jego otoczenia w systemie pieczy zastępczej” .

W województwie realizowane są także wieloaspektowe działania w obszarze **ekonomii społecznej np.:** projekt „Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim”, Forum Ekonomii Społecznej, organizacja przedsięwzięcia „Samorząd przyjazny ekonomii społecznej” .

POLITYKA SPOŁECZNA

Jak co roku realizowano także wiele działań na rzecz wzrostu potencjału organizacji pozarządowych w województwie kujawsko-pomorskim:

- realizowano **eksperckie doradztwo** z zakresu prawa, rachunkowości i zarządzania finansami w organizacjach pozarządowych (54 godz. doradztwa, 21 podmiotów),
- przeprowadzono III edycję **bloku szkoleniowo-doradczego** dla organizacji pozarządowych (42 godz. szkoleń – ok. 200 osób, 21 godzin doradztwa – ok. 70 osób),
- przeprowadzono **kampanię 1%** dla naszego regionu, promując ideę przekazywania 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych z regionu kujawsko-pomorskiego. W 2019 r. podatnicy w ilości przekazali ponad 37 mln zł., co w porównaniu do 2010 r. tj. pierwszego roku kampanii stanowi znaczny, ponad dwukrotny wzrost,
- odbyło się **XX Forum Organizacji Pozarządowych** Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, (150 osób),
- zorganizowano XII edycję Konkursu pn. „**Rodzynki z pozarządówki**”. Przyznano 12 równorzędnych nagród finansowych po 2,5 tys. każda wraz z tytułem "Rodzynki z pozarządówki,,.

POLITYKA SPOŁECZNA

W 2019 r. istotnym obszarem działalności Zarządu Województwa była także realizacja szeregu zadań, związanych z:

- rehabilitacją zawodową i społeczną osób z **niepełnosprawnościami**,
- poprawą jakości usług świadczonych na rzecz osób z **otępieniem** m.in. poprzez rozwój kompleksowej sieci wsparcia – skoordynowanego leczenia, opieki środowiskowej oraz aktywizacji społecznej,
- pomocą osobom **bezdomnym** m.in. opracowano informatory, plakaty i ulotki, informujące o miejscach schronienia oraz jadłodajniach, dotyczące szczegółów związanych z działalnością placówek udzielających pomocy i wsparcia dla osób bezdomnych w naszym regionie. Ponadto organizowano prace Wojewódzkiej Rady ds. Bezdomności i Wykluczenia Mieszkaniowego przy Marszałku Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

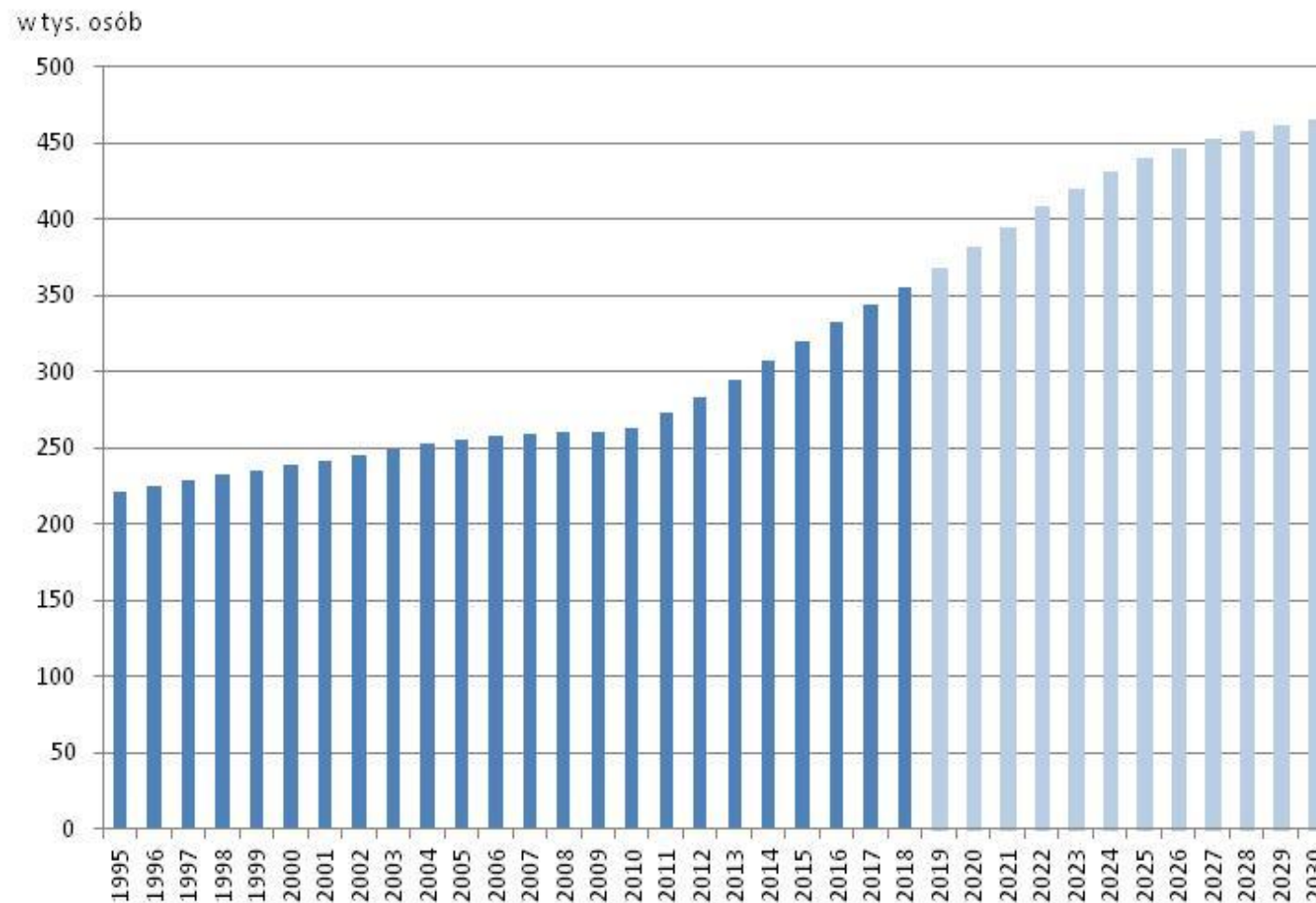
POLITYKA SPOŁECZNA

Zarząd Województwa realizował także szereg działań organizacyjnych i/lub formalnych, umożliwiających **uruchomienie lub prowadzenie** zróżnicowanych przedsięwzięć z zakresu polityki społecznej, a także ich doskonalenie, w tym:

- współrealizowano projekt **„Kooperacja – efektywna i skuteczna”** ,
- promowano najciekawsze i najbardziej wartościowe inicjatywy w dziedzinie pomocy społecznej,
- nagradzano osoby wyróżniające się w działalności pomocy społecznej - **„Stalowy Anioł”**,
- sporządzono *Ocenę zasobów pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim*,
- przygotowano **aktualny wykaz jednostek pomocy i integracji społecznej**,
- opracowano *Kujawsko-pomorski program pomocy społecznej i włączenia społecznego na lata 2019-2020* ,
- przygotowano V Kujawsko-Pomorskie Forum Pomocy Społecznej,
- zorganizowano szkolenia: „Komunikacja i praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi, zaburzeniami osobowości i z niepełnosprawnością intelektualną”, „Zastosowanie Kodeksu Postępowania Administracyjnego w systemie pomocy i wsparcia społecznego”.

POLITYKA SENIORALNA

Liczba osób w wieku 65 lat i więcej w województwie kujawsko-pomorskim.

Zachodząca transformacja demograficzna, polegająca na rosnącej liczbie i udziale mieszkańców starszych, będzie skutkowałą coraz większą potrzebą podejmowania działań ukierunkowanych do tej grupy społecznej aby zapewnić im wysoką jakość życia.

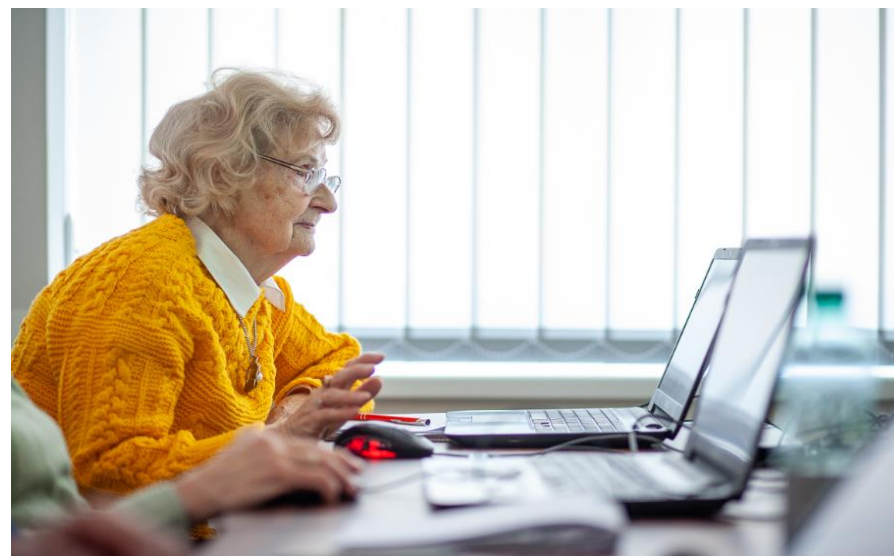
POLITYKA SENIORALNA

W 2019 roku Zarząd Województwa podjął szereg działań mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia oraz szeroko rozumianego bezpieczeństwa ludności starszej m.in:

- realizowano projekt „**Pogodna jesień życia na Kujawach i Pomorzu – projekt rozwoju pomocy środowiskowej dla seniorów**”, w ramach projektu m.in.:
 - ✓ prowadzono współpracę z przedstawicielami lokalnych samorządów w obszarze działań podejmowanych na rzecz seniorów (m.in. kart seniora, pudełek życia, teleopieki),
 - ✓ kontynuowano realizowanie usługi teleopieki, którą świadczone dla 210 niesamodzielnych osób starszych - **Bransoletki życia**,
 - ✓ kontynuowano działalność Regionalnego Centrum Informacji Senioralnej oraz tematycznego portalu informacyjnego www.infosenor.rops.torun.pl dla osób starszych i ich bliskich,
- kontynuowano prace w zakresie opracowania **Regionalnego Modelu Usług Opiekuńczych**

Po zapoznaniu się z projektami:

- „Opieka w zagrodzie – gospodarstwa opiekuńcze”,
 - organizacja usług opiekuńczych na rzecz niesamodzielnych osób starszych,
 - budowa spójnego systemu opieki społecznej i zdrowotnej na rzecz seniorów,
- prowadzonymi w województwie na rzecz seniorów,
KE wyraziła zainteresowanie tymi działaniami oraz doceniła inicjatywę i pomysły mające na celu zapewnienie dobrej jakości życia osób starszych.

EDUKACJA

W mijającym roku Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego był organem prowadzącym dla **13** szkół i placówek oświatowych.

W 2019 r. Zarząd Województwa podejmował szereg działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków działalności, w tym warunków materialno-organizacyjnych, bezpieczeństwa i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki:

- **przebudowywano, modernizowano, remontowano i wyposażano:**

- ✓ Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Toruniu,
- ✓ Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Słyszającej i Niestyszającej im. Generała Stanisława Maczka w Bydgoszczy,
- ✓ Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. L. Braille'a w Bydgoszczy,
- ✓ Medyczno-Społeczne Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Toruniu,

- **realizowano szereg projektów mających na celu podniesienie poziomu edukacji:**

- ✓ przeprowadzano szkolenia z zakresu języka angielskiego, niemieckiego i francuskiego w ramach projektu „W Kujawsko-Pomorskiem Mówisz – masz – certyfikowane szkolenia językowe”,
- ✓ przyznano 744 stypendia w ramach projektu „Prymus Pomorza i Kujaw”, 500 stypendiów z projektu „Prymusi Zawodu Kujaw i Pomorza II”, 366 z projektu „Humanieści na start”,

EDUKACJA

W ramach realizacji projektu **„Szkola Zawodowców”**:

- 17 szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażono w sprzęt i materiały dydaktyczne, niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego,
- 405 uczniów uczestniczyło w innowacyjnych zajęciach pozalekcyjnych na wyższej uczelni,
- 38 nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, uzyskało kwalifikacje lub nabyło kompetencje,
- 438 uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego brało udział w stażach i praktykach u pracodawców,

W ramach realizacji projektu **„Region Nauk Ścisłych II – edukacja przyszłości”** w 2019 r.:

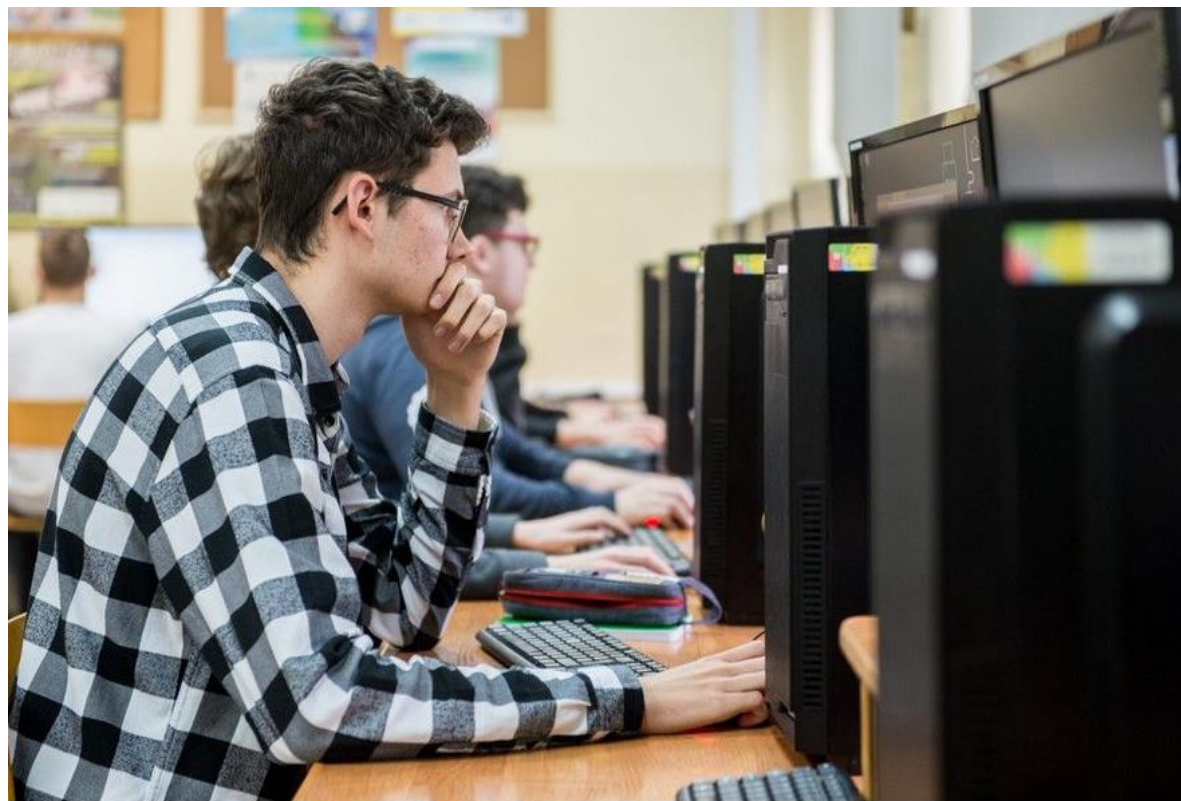
- 202 uczniów objęto wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych,
- 13 szkół i placówek oświaty zostało wyposażonych w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych,
- 13 szkół, których pracownice zostały wyposażone.

W ramach realizacji projektu **„Niebo nad Astrobazami – rozwijamy kompetencje kluczowe uczniów”**:

- 668 uczniów zostało objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych,
- wyposażono pracownie 14 szkół.

EDUKACJA

W ramach realizacji projektu „**Buduję, koduję, programuję**” przeszkolono 70 nauczycieli i 779 uczniów. Celem przedsięwzięcia jest przeprowadzeniu szkoleń dla nauczycieli z zakresu kompetencji cyfrowych i medialnych, programowania i nauczania programowania.

W celu uhonorowania działalności nauczycieli przyznano jednej osobie tytułu Kujawsko-Pomorskiego Lidera Edukacji a 17 osobom wyróżnień w ramach konkursu „**Kujawsko-Pomorski Lider Edukacji**”.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Prowadzono **szereg działań inwestycyjnych na rzecz rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia**, w ramach **kontynuacji tzw. „PAKIETU STULECIA”**, m.in.:

- Kontynuowano projekt rozbudowy i modernizacji **Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego im. L. Rydygiera w Toruniu** - projekt przedstawiany jest przez Komisję Europejską jako modelowy przykład inwestycji medycznej w ramach Planu inwestycyjnego dla Europy (tzw. planu Junckera).

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

- Wyposażono w sprzęt medyczny i aparaturę: **Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy**,
- Doposażono **Centrum Diagnostyczno-Leczniczego we Włocławku**,
- kontynuowano zadania dotyczące podniesienia jakości usług zdrowotnych oraz zwiększenia dostępu do usług medycznych w **Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki we Włocławku**,
- zakupiono 2 ambulansów medycznych wraz z noszami oraz urządzenia do mechanicznej kompresji klatki piersiowej w celu wyposażenia zespołów ratownictwa medycznego **Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy**,
- kontynuowano budowę **Całodobowego Młodzieżowego Oddziału Leczenia Uzależnień w Toruniu**,
- wykonano przyłącza wodociągowe oraz zakupiono aparaturę medyczną – videostroboskop dla Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Toruniu,
- Organizowano spotkania edukacyjne, konferencje, szkolenia z zakresu ochrony zdrowia.

OCHRONA ZDROWIA – PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

Jak co roku realizowano **programy profilaktyki zdrowotnej** w zakresie:

- zakażeń pneumokokowych - zaszczepiono **1444** osoby
- wykrywania zakażeń WZW B i C - przebadano **2366** osób
- raka jelita grubego
- badań przesiewowych w kierunku tętniaka aorty brzusznej – przebadano **675** osób
- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- przeciwdziałania narkomanii
- zapobiegania upadkom dla seniorów – uczestniczyło **730** osób

UZDROWISKA

W ostatnich latach kujawsko-pomorskie umacnia wysoką pozycję w obsłudze ruchu uzdrowskiego w kraju.

W 2019 roku prowadzono prace budowlane związane z rozbudową bazy leczenia w Sanatorium Uzdrawiskowym „Przy Tężni” im. dr Józefa Krzymińskiego w Inowrocławiu

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Placówki medyczne prowadzone przez Województwo otrzymały w roku 2019 szereg wyróżnień i akredytacji m.in.:

- Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy **otrzymało wyróżnienie** Ministerstwa Zdrowia za koordynowanie i zaangażowanie w realizację programu polityki zdrowotnej,
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy **zajęło 8. miejsce** w XVI edycji Ogólnopolskiego Rankingu Szpitali pn. „Bezpieczny Szpital”,
- Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy **zajęło I miejsce w 3 kategoriach** (Sieć szpitali – szpitale onkologiczne lub pulmonologiczne, Ranking szpitali zabiegowych, wielospecjalistycznych i onkologicznych, Najlepszy szpital w województwie kujawsko-pomorskim) rankingu organizowanego przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia we współpracy z „Rzeczpospolitą”,
- Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy **otrzymało certyfikat „Zadowolony Pacjent”**, przyznany przez Instytut Badań Marki,
- Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu **zajął 56. miejsce** (awans o 20 pozycji w stosunku rok do roku) w rankingu „Bezpieczny Szpital”,
- Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny im. T. Browicza w Bydgoszczy **otrzymał Certyfikat Akredytacyjny** przyznany przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

AKTYWNOŚĆ SPORTOWA I ROZWÓJ BAZY JEJ SŁUŻĄCEJ

Zarząd Województwa wspiera realizację zadań związanych z budową i modernizacją infrastruktury sportowej.

W 2019 r. kontynuował koncepcję pomocy finansowej dla realizacji projektu pn. „**Kujawsko-Pomorska Mała Infrastruktura Sportowa**”, na który przeznaczono **450 tys. zł.**

Dofinansowanie udzielane było na budowę tzw. małej infrastruktury sportowej np.: małych boisk, siłowni, placów rekreacyjnych i innego rodzaju małych zadań o charakterze sportowo-rekreacyjnym.

Priorytetowo traktowano wnioski dotyczące terenów zdegradowanych (m.in. siedliska „popegeerowskie”) oraz wnioski będące efektem inicjatywy oddolnej.

W wyniku przeprowadzonego naboru finansowe wsparcie Samorządu Województwa w 2019 r. uzyskało **17 zadań inwestycyjnych.**

Zarząd Województwa ogłosił również nabór wniosków na dofinansowanie zadań inwestycyjnych w celu wspomżenia ich starań w rozbudowie bazy sportowej (sal sportowych, gimnastycznych), w ramach realizacji zadania „**Mała architektura i budowa infrastruktury sportowej przy obiektach edukacyjnych**”, na które przeznaczono **1,5 mln zł.**

AKTYWNOŚĆ SPORTOWA I ROZWÓJ BAZY JEJ SŁUŻĄCEJ

Do Programów Sportu Powszechnego realizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2019 r. i wspieranych przez Samorząd Województwa należały:

- **„Umiem pływać”** – program powszechnej nauki pływania w województwie. Jego celem była realizacja pozaszkolnych zajęć nauki pływania dla uczniów klas I-III szkół podstawowych na krytych pływalniach. W 2019 r. programem objęto ponad **35 tys. dzieci**,
- **„Narodowy program rozwoju kolarstwa”** – program upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży w szkołkach kolarskich na terenie województwa. W 2019 r. programem objęto **650 dzieci**,
- **„Lekkoatletyka dla każdego”** – program polegający na dofinansowaniu dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży w zakresie sportów lekkoatletycznych, przeprowadzanych na profesjonalnych obiektach lekkoatletycznych. W 2019 r. zajęcia prowadzone na terenie całego województwa objęły ok. **900 uczniów**.

AKTYWNOŚĆ SPORTOWA I ROZWÓJ BAZY JEJ SŁUŻĄCEJ

W 2019 r. Samorząd Województwa realizował także poniższe działania:

- przyznał **stypendia sportowe 199 zawodnikom**,
- **wspart szkolenie dzieci i młodzieży**, przyznając środki finansowe dla klubów i stowarzyszeń sportowych. W 2019 r. wsparcie otrzymało **90 klubów** na łączną kwotę **1 742 090,00 zł**,
- **przyznał nagrody sportowe 266 zawodnikom, 100 trenerom i 32 działaczom**,
- **udzielił dofinansowania 150** podmiotom do organizacji różnego rodzaju imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym,
- **promował województwo** kujawsko-pomorskie podczas meczów klubów sportowych (ligi krajowej i zagranicznych pucharów). W 2019 r. **wsparcie otrzymało 6 podmiotów**: Anwil Włocławek, Polski Cukier Toruń, Artego Bydgoszcz, Pałac Bydgoszcz, KH Energa Toruń, BKS Bydgoszcz.

Województwo Kujawsko-Pomorskie **zostało wyróżnione** nagrodą „**Promotor Infrastruktury Sportowej**” podczas Gali Sportowej Polska 2019 „XX Budownictwa Sportowego i Rekreacyjnego w Polsce”, organizowanej przez Klub Sportowa Polska.

AKTYWNOŚĆ SPORTOWA I ROZWÓJ BAZY JEJ SŁUŻĄCEJ

W roku 2019 **wsparto organizację lub współorganizowano duże imprezy sportowe (o ważnym znaczeniu promocyjnym ze względu na międzynarodowy charakter) m.in.:**

- Copernicus Cup – Miting Lekkoatletyczny,
- Mistrzostwa Świata Juniorów i Kadetów w Szermierce,
- VIII Halowe Mistrzostwa Świata w Lekkiej Atletyce Masters,
- Kujawsko-Pomorskie na Rowery,
- Festiwal Siatkówki Plażowej „Bella Plaża Gotyku”,
- Mistrzostwa Świata U-20 w piłce nożnej,
- Enea Bydgoszcz Triathlon 2019 – Międzynarodowe Zawody Triathlonowe,
- Akademickie Mistrzostwa Europy w piłce ręcznej kobiet i mężczyzn,
- Drużynowe Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce,
- Międzynarodowy Tenisowy „Futures Solano-Bydgoszcz-Cup”,
- 11th European Advanced Aerobic Championship,
- Drużynowe Mistrzostwa Świata w Speedrowerze,
- Międzynarodowe Indywidualne Mistrzostwa Polski w Motocrossie Pucharu MACEC

PROW 2014-2020

W roku 2019 **kontynuowano wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020**

W wyniku prowadzonych działań między innymi:

- zrealizowano **46 km** zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę,
- wybudowano/przebudowano **85,2 km** systemów kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych,
- wybudowano **783 przydomowe oczyszczalnie ścieków**,
- zrealizowano **29 km dróg lokalnych**,
- wybudowano **5 targowisk**, 4 zostały przebudowane,
- **utworzono 133 obiekty infrastruktury turystycznej** i rekreacyjnej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, pomosty),
- **5 obiektów** zabytkowych poddano pracom konserwatorskim i restauratorskim,
- **utworzono 94 nowe przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich**, a 46 otrzymały środki na rozwój działalności
- **powstały 220 nowe miejsca pracy na obszarach wiejskich**,
- w ramach promocji obszaru objętego lokalną strategią rozwoju zorganizowano **22 wydarzenia/ imprezy/ szkolenia dla 5 778 osób**

Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji programu:

- utworzono/utrzymano **8 miejsc pracy** (w sumie 18 od początku programu),
- rozwinięto/utworzono **8 przedsiębiorstw** (w sumie 16 od początku programu),
- zbudowano lub zmodernizowano **22 obiekty infrastruktury turystycznej** (w sumie 30 od początku programu),
- wydano **1 publikację** promującą rybackie dziedzictwo kulturowe (w sumie 7 od początku programu wliczając wydarzenia i warsztaty promujące rybackie dziedzictwo),
- podjęto **3 inicjatywy** pozytywnie wpływające na środowisko naturalne.

RLKS

W ramach **RLKS** łącznie
do końca 2019 roku
podpisano **1 352**
umowy, a ich wartość
wyniosła **288 516 926,60**
zł.

9 z 28 Lokalnych Grup Działania
działających na terenie
województwa otrzymało nagrody
(łącznie 6 330 000,00 zł) za
sprawną realizację zadań
powierzonych w ramach *Programu*
Rozwoju Obszarów Wiejskich
2014-2020.

NOWOCZESNY
SEKTOR ROLNO-
SPOŻYWCZY

PROMOCJA ŻYWNOSTI POCHODZĄCEJ Z WOJEWÓDZTWA

Prowadzono promocję żywności produkowanej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, m.in. poprzez:

- udział w imprezach targowych,
 - ✓ Międzynarodowe Targi Rolno-Spożywcze Grüne Woche, w Berlinie,
 - ✓ Targi Toruński Festiwal Smaku,
 - ✓ Lato na Wsi w Minikowie,
 - ✓ Toruński Festiwal Smaków,
 - ✓ Międzynarodowe Targi Smaki Regionów w Poznaniu
- przeprowadzenie licznych – często tradycyjnych o ugruntowanej w skali kraju renomie – konkursów,
 - ✓ „Agricola – Syn Ziemi”,
 - ✓ Polski Producent Żywności 2019
 - ✓ „Nasze Kulinarne Dziedzictwo - Smaki Regionów” ,
 - ✓ Bezpieczne Gospodarstwo Rolne,
 - ✓ „ Smaki Regionów”,
 - ✓ Najlepszy Produkt Spożywczy Pomorza i Kujaw
- działania w ramach regionalnej sieci Dziedzictwo Kulinarne Kujawy i Pomorze,
- działania związane z Krajową Siecią Obszarów Wiejskich,

Na **Liście Produktów Tradycyjnych** zostało zarejestrowanych kolejnych 5 produktów, obecnie na liście znajduje się **88 produktów** z województwa kujawsko-pomorskiego.

PROMOCJA ŻYWNOSCI POCHODZĄCEJ Z WOJEWÓDZTWA

Imprezy promocyjne, które zorganizowano lub w których brano udział:

- XVI Wojewódzki Festiwal Piosenki Romantycznej w Zbicznie
- VI Wojewódzkie Święto Kobiet Wiejskich we Włocławku,
- XIX Wojewódzki Przegląd Zespołów Ludowych połączony z degustacją produktów tradycyjnych i regionalnych z Kujaw i Pomorza na Zamku w Golubiu-Dobrzyniu,
- Dożynki Wojewódzkie w Ciechocinku,
- Dożynki Prezydenckie w Spale,
- VI Europejskiego Kongresu Menadżerów Agrobiznesu w Łysomicach,
- konferencja dotycząca innowacyjnych rozwiązań w zakresie żywności wysokiej jakości,
- konferencja dotycząca innowacyjnych rozwiązań w przemyśle mięsnym z zastosowaniem probiotyków,

NOWOCZESNY
SEKTOR ROLNO-
SPOŻYWCZY

PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE

Województwo uczestniczyło także w **projektach międzynarodowych** służących poprawie konkurencyjności i innowacyjności produkcji rolnej:

- **Projekt NICHE** - budowanie innowacyjnych łańcuchów wartości w sektorze żywnościowym w regionach,
Udział w finalnej konferencji partnerów projektu NICHE na Krecie (Grecja)
- **Projekt EmplInno** - zwiększanie znaczenia strategii inteligentnych specjalizacji na rzecz innowacji i rozwoju w średniej wielkości miastach i regionach
W ramach projektu zorganizowano konferencję „Innowacyjne technologie dla współczesnego rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz zdrowia człowieka”.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM BEZPIECZEŃSTWA

Jak co roku, także w 2019 r. Zarząd Województwa wspierał działania związane z zapewnieniem:

- bezpieczeństwa **publicznego i ochroną przeciwpożarową**,
- bezpieczeństwa **na obszarach wiejskich**,
- **obroną narodową**,
- bezpieczeństwa na **drogach w regionie**.

POPRAWA WYPOSAŻENIA SŁUŻB RATOWNICZYCH

Zakupionych zostało **7 samochodów gaśniczych ze zbiornikiem wodnym i autopompą oraz 4 ciężkie samochody gaśnicze ze zbiornikiem wodnym i autopompą**.

Dodatkowo **zakupiono sprzęt i wyposażenie ratowniczo-gaśnicze dla 429 jednostek ochotniczych straży pożarnych** z naszego województwa takich jak m.in.: motopompy, narzędzia hydrauliczne, drabiny, łodzie motorowe, pilarki, agregaty prądotwórcze oraz umundurowania specjalne.

BEZPIECZEŃSTWO

„SALUTARIS”

W 2019 r. w ramach Stowarzyszenia podpisano kolejne porozumienia na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

Partnerami działań zostali:

- Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi,
- Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

We wrześniu odbyły się **warsztaty**, z udziałem **przedstawicieli ONZ**, które dotyczyły **budowania lokalnych mechanizmów odporności na klęski żywiołowe**.

Kujawsko-Pomorskie przystąpiło do wspieranego przez ONZ globalnego programu dzielenia się doświadczeniami dotyczącymi ograniczania skutków potencjalnych katastrof i wielkich awarii.

W 2019 roku do Stowarzyszenia przystąpili **nowi członkowie**. Aktualnie do Stowarzyszenia należy **65 jst.**

W 2019 roku z inicjatywy Stowarzyszenia powołana została **Regionalna Pracownia Badań nad Bezpieczeństwem Lokalnym**

BEZPIECZEŃSTWO

W 2019 r. w Brukseli odbył się **XVII Europejski Tydzień Regionów i Miast**.

W panelu poświęconym **budowaniu lokalnych mechanizmów odporności na klęski żywiołowe**, uczestniczył marszałek Piotr Całbecki.

Wystąpienie dotyczyło naszych regionalnych doświadczeń w tej dziedzinie, związanych z zaangażowaniem na rzecz likwidacji skutków nawałnic.

BEZPIECZEŃSTWO

BEZPIECZEŃSTWO RUCHU DROGOWEGO

W 2019 r. Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Toruniu, Bydgoszczy i Włocławku przeprowadziły wiele działań profilaktycznych, turniejów, konkursów, akcji propagandowych, medialnych **promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego**.

Toruński WORD jako jeden z nielicznych w kraju posiada działające przez cały rok Centrum Edukacji Komunikacyjnej (CEK), wraz z działającymi przy nim dwoma miasteczkami ruchu drogowego, w którym prowadzone są nieodpłatne zajęcia edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego dla dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych. **W 2019 r. w zajęciach uczestniczyło 4062 dzieci.**

BEZPIECZEŃSTWO

Na portalu społecznościowym Facebook uruchomiono profil poświęcony BRD pod nazwą: **Jedź bezpiecznie – masz jedno życie.**

Zamieszczane są na nim informacje dotyczące **aktualnych przepisów prawa o ruchu drogowym**, możliwości odbycia kursów doszkalających kierowców, a także informacje o zdarzeniach drogowych pokazujących, czym kończy się brawura i nieuwaga za kierownicą.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W 2019 roku **samorząd województwa kujawsko-pomorskiego gościł ponad 40 dyplomatów.**

Spotkania z dyplomatami skutkują zaangażowaniem Ambasad i ich przedstawicieli w liczne wydarzenia kulturalne i gospodarcze realizowane na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Województwo organizowało lub współorganizowało w sumie **83 wydarzenia**, w których udział wzięli **przedstawiciele 57 krajów.**

W 2019 r. podpisało list intencyjny, w sprawie partnerstwa, z regionem w Indonezji o nazwie **Małe Wyspy Sundajskie Zachodnie** (Nusa Tenggara Barat) oraz podjęto rozmowy dotyczące współpracy gospodarczej i wymiany dobrych praktyk.

W 2019 roku zorganizowano w Brukseli, przy współpracy Biura Informacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, działającego w tym mieście, **7 wydarzeń promujących region.**

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W ramach współpracy międzynarodowej Województwo Kujawsko-Pomorskie zorganizowało lub współorganizowało w 2019 roku liczne przedsięwzięcia w następującym zakresie:

- Wymiana młodzieży oraz projekty edukacyjne:
 - ✓ Światowe Dni Młodzieży w Panamie,
 - ✓ Mój Dom Twoim Domem,
 - ✓ Rising Stars (Wschodzące Gwiazdy),
 - ✓ obóz językowy,
 - ✓ Letnia Akademia Kultury i Języka Polskiego,
 - ✓ organizacja pobytu 18 osobowej grupy dzieci z Ukrainy, Chin, Korei , Serbii i Białorusi w Województwie Kujawsko-Pomorskim,
 - ✓ „TOMUN” symulacja Obrad Narodów Zjednoczonych,
 - ✓ Międzynarodowe Dni Młodzieży w Województwie Kujawsko-Pomorskim,
 - ✓ VI Międzynarodowy Festiwal Szkół Muzycznych
- Kultura i sprawy społeczne:
 - ✓ Polsko-Japońska wymiana kulturalna,
 - ✓ Dni Województwa Kujawsko-Pomorskiego we Francji,
 - ✓ Dzień Indonezji,
 - ✓ wizyta delegacji z Hiszpanii z prowincji Nawarra i Kraju Basków,
 - ✓ wizyta rzymskiego artysty Paolo Di Buono szefa watykańskiej pracowni mozaiki

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

- Gospodarka:
 - ✓ XXVI Welconomy Forum 2019,
 - ✓ VI Kongres Azjatycki,
 - ✓ II Forum Regionów Polska-Japonia,
- Bezpieczeństwo:
 - ✓ wizyta studyjna przedstawicieli policji z Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Nowym Jorku,
 - ✓ seminarium 20 lat funkcjonowania Sił Zbrojnych RP w NATO,
 - ✓ warsztaty regionalne pn. „Budowanie odporności na klęski żywiołowe na poziomie lokalnym - wdrażanie ram Sendai w województwie kujawsko-pomorskim”
 - ✓ współpraca Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z wojskiem amerykańskim

SPRAWNE
ZARZĄDZANIE

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Istotnym instrumentem kształtowania polityki przestrzennej, zwłaszcza w aspekcie ochrony krajobrazu jest **audyt krajobrazowy**. Audyt określa rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów.

W 2019 r. prace nad audytem krajobrazowym były realizowane na **dwóch płaszczyznach**:

- wykonano identyfikację i klasyfikację jednostek krajobrazowych występujących w województwie,
- gromadzono, pozyskiwano i weryfikowano dane, niezbędne do wyliczenia wskaźników: cech analitycznych – przyrodniczych krajobrazu oraz cech analitycznych – kulturowych krajobrazu.

Procedury uzgodnień:

- w zakresie projektów **studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**, które uzgadniane jest z ustaleniami *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego* – w 2019 r. **wydano 18 postanowień (plus 3 zgody milczące)**,
- w zakresie projektów **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, które uzgadniane są z zadaniami Samorządu Województwa realizującymi cele publiczne uwzględnionymi w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego* – w 2019 r. wydano **198 postanowień**.

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

W 2019 r. wydano także **513 opinii** dotyczących projektów: **decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji dotyczących inwestycji na terenach zamkniętych, wniosków ZRID, wniosków inwestycyjnych w trybie specustaw, wniosków URE.**

W zakresie zgodności planowanych przedsięwzięć w ramach RPO z *Regionalnymi zasadami i standardami kształtowania ładu przestrzennego w polityce województwa kujawsko-pomorskiego*, w 2019 r. wydano **239 opinii**.

W zakresie zgodności z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego* opiniowane są również gminne programy rewitalizacji. Zarząd Województwa w 2019 r. wydał **2 zgody milczące**.

DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

W 2019 r. przyjęto uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw tzw. **uchwałę antysmogową**. Uchwała jest aktem prawa miejscowego, którego efektem powinna być poprawa jakości powietrza w województwie.

W 2019 r. **zakończono** realizację projektu „opracowanie dokumentacji w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w zakresie oceny stanu zachowania i wartości krajobrazów wyróżnionych z elementami audytu krajobrazowego”, w sprawie 30 obszarów chronionego krajobrazu.

W 2019 r. **kontynuowano** projekty:

- „Utworzenie ośrodka edukacji przyrodniczej Krajeńskiego Parku Krajobrazowego”,
- „Poprawa różnorodności biologicznej poprzez zarybienie jeziora Gopła oraz rozbudowę obiektu o część ekspozycji przyrodniczo-historyczną” w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia,
- „Przywrócenie równowagi ekologicznej na terenach gmin województwa kujawsko-pomorskiego w związku z budową autostrady A1”,
- „Budowa stacji terenowo-badawczej Podmoście”.

DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

Edukacja ekologiczna:

- edukacją w ramach projektu „Lubię tu być ... na zielonym!” objęto **37 843 uczestników**,
- programem edukacyjnym pn. „Edukacja ekologiczna w parkach krajobrazowych” objęto kolejnych **3000 uczestników**,
- **30 664 uczestników wzięło udział w 580 różnych działaniach** w postaci zajęć edukacyjnych, zajęć terenowych, wykładów, prelekcji, konferencji, warsztatów plastycznych, realizowanych w ośrodkach Edukacji Ekologicznej

W ramach **działań promocyjnych** organizowano lub współorganizowano festyny, pikniki, rajdy, stoiska, wystawy itp. W wyniku realizacji projektu w 2019 r. podjęto **14 działań, w których uczestniczyło 10 974 osób.**

Ponadto Zarząd Województwa wspierał/współfinansował m.in.:

- XII Międzynarodowy Festiwalu Sztuk Wizualnych Inspirowanych Naturą „Sztuka Natury” Toruń 2019,
- produkcję filmu dokumentalno-przyrodniczego pt. „Olędrzy w krajobrazie Doliny Dolnej Wisły”.
- Międzynarodowy Dzień Przewodnika Turystycznego w ramach akcji „Poznaj region z przewodnikiem”,
- Międzynarodowy Jarmark Ekologiczny z Królewną Anną,
- Wojewódzki etap Ogólnopolskiego konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”,
- Rajd szlakiem Brdy - w ramach wydarzeń „MegaWeekend w regionie
- „Noc Sów”,
- konkurs fotograficzny „Perły Polskiej Przyrody”.

TECHNOLOGIE CYFROWE SŁUŻĄCE SPRAWNEMU ZARZĄDZANIU

Zadania związane z rozwojem technologii cyfrowych realizowane były w ramach trzech zakresów:

e-Administracja, e-Kultura, e-Zdrowie.

E-Administracja

- Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0.

E-Kultura

- Kultura w zasięgu 2.0.

E-Zdrowie

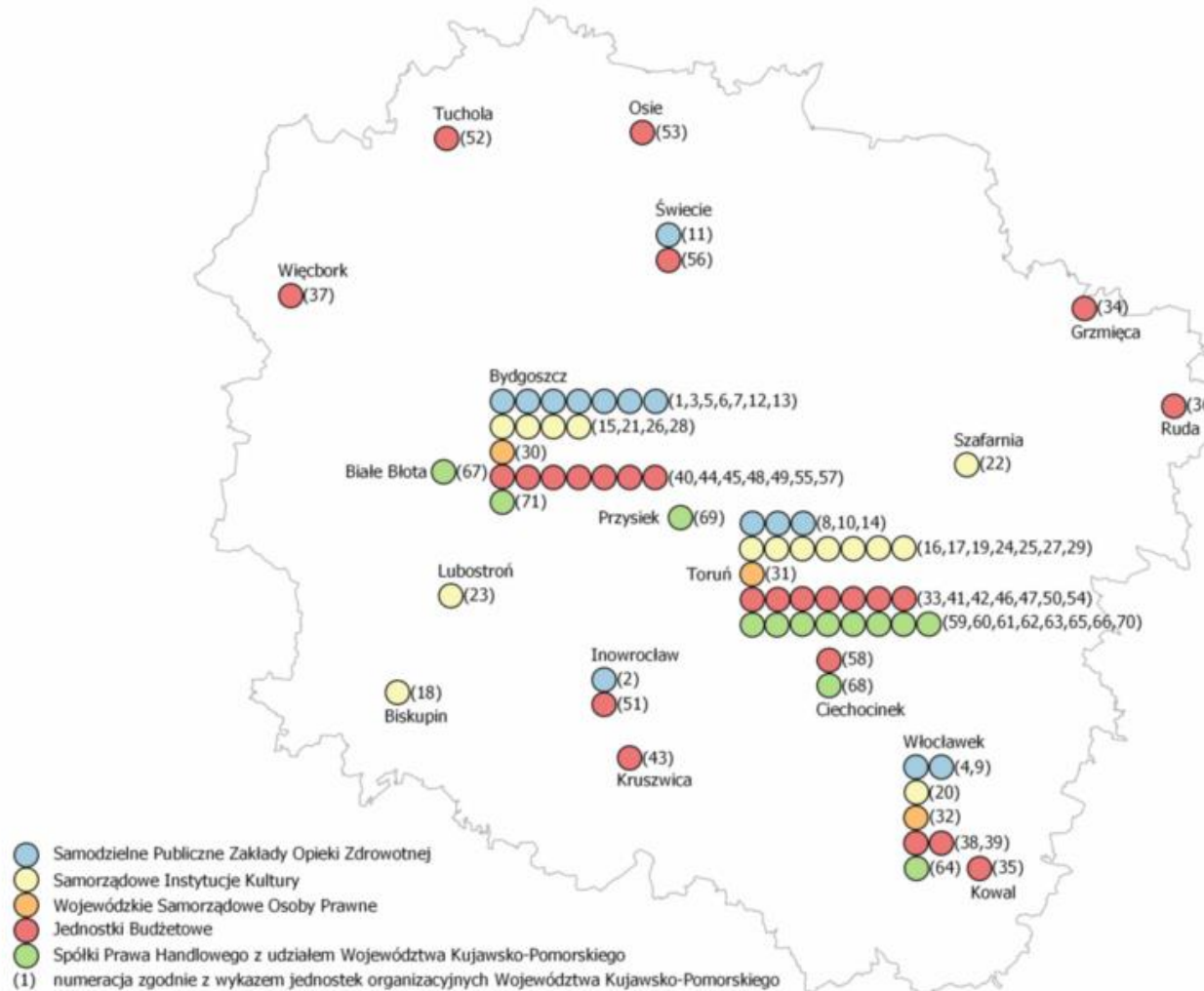
- Budowa kujawsko-pomorskiego systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej – I etap
- Budowa kujawsko-pomorskiego systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej – II etap.

SPRAWNE
ZARZĄDZANIE

ADMINISTRACJA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA JAKO INSTRUMENT SPRAWNEGO ZARZĄDZANIA

Jednostki organizacyjne Województwa Kujawsko-Pomorskiego działają w **18 miejscowościach**.

SPRAWNE
ZARZĄDZANIE

W 2019 r. nie zanotowano istotnych zmian organizacyjnych, które wpłynęłyby znacząco na funkcjonowanie administracji Województwa

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Zarząd Województwa przywiązuje bardzo dużą wagę do kształtowania i utrwalania **dziedzictwa patriotyczno-historycznego regionu**. Działania te prowadzone są na różnych płaszczyznach, wśród których należy podkreślić uroczyste obchody świąt państwowych.

W 2019 roku były to przede wszystkim:

- Wojewódzkie obchody Święta Flagi Rzeczypospolitej Polskiej i Rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- Wojewódzkie obchody rocznicy Wybuchu Powstania Warszawskiego,
- Wojewódzkie uroczystości 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej,
- Wojewódzkie obchody Narodowego Święta Niepodległości.

Wyrazem **doceniania zasług** na rzecz Państwa Polskiego ale także **propagowania postaw patriotycznych** jest współpraca Samorządu Województwa z organizacjami skupiającymi **kombatantów, osoby represjonowane oraz byłych żołnierzy WP**, a także z organizacjami skupiającymi byłych **działaczy opozycji demokratycznej**, działającymi na terenie województwa. W 2019 roku **współpracowano z około 40 tego typu podmiotami.**

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Pomnik Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939

Miejsce, które pomimo krótkiej historii staje się już tradycyjną lokalizacją uroczystości o charakterze patriotycznym, jest pomnik **Pamięci Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939**.

Pod pomnikiem odbyły się wojewódzkie uroczystości **80. rocznicy wybuchu II wojny światowej**. Co roku, z okazji Bożego Narodzenia, przy pomniku odbywa się również „**Wigilia dla nieobecnych**”

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

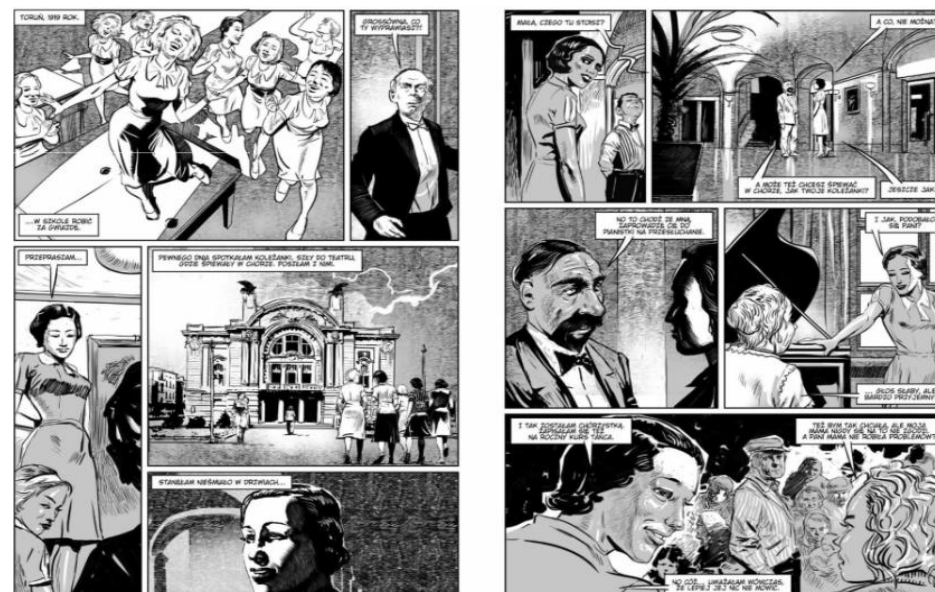
W zakresie promocji dziedzictwa kulturowego województwa:

- Przystąpiono do realizacji **3 spotów** promocyjnych:
 - ✓ spot wizerunkowy województwa **„Spoglądamy w niebo z dobrego miejsca na ziemi”**,
 - ✓ spot **prezentujący piękno lekkiej atletyki**,
 - ✓ spot **„Sport zaczyna się tu i teraz”** jako hołd dla wszystkich sportowców z naszego regionu i ich sukcesów

- Realizowano jest cykl wydawniczy pod nazwą „Kujawsko-Pomorskie Powiaty”, w ramach którego wydawano **album fotograficzny** poświęcony kolejnemu powiatowi.
- Uruchomiono **Kujawy Pomorze Film Office** – punkt kontaktowy dla twórców i producentów, zainteresowanych realizacją produkcji filmowych w regionie.

- Kontynuowany był projekt **Komiksy o bohaterach**, w ramach którego **prezentowane są sylwetki wybitnych osobistości związanych z regionem.**

W 2019 r. stworzono dwa nowe tytuły: **„Helena Grossówna. Nigdy nie trać nadziei”** oraz **„Wolność nie umiera nigdy. Powrót Pomorza i Kujaw do wolnej Polski”**.

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Jednym z priorytetów promocyjnych jest **coroczna kampania „Kujawsko-Pomorska gęsina na świętego Marcina”**.

*W 2019 roku odbyła się **jedenasta edycji akcji**. Od lat najważniejszym wydarzeniem kampanii jest organizowany w okresie Narodowego Święta Niepodległości „Kujawsko-Pomorski Festiwal Gęsiny” w Przysieku pod Toruniem. To największy w Polsce kiermasz gęsich tuszek i produktów z gęsiny, który w ciągu dwóch dni odwiedza 20 tysięcy osób.*

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

Media społecznościowe województwa.

Promocja województwa w dużej mierze opiera się na aktywności w mediach społecznościowych.

W 2019 r. województwo posiadało 6 profili w mediach społecznościowych:
Facebook, Twitter, Instagram, Flickr, Issuu i YouTube.

www.facebook.com/wojewodztwokujawskopomorskie

www.twitter.com/lubietubyc

www.instagram.com/kujawskopomorskie

www.flickr.com/kujawskopomorskie

www.issuu.com/kujawsko-pomorskie

www.youtube.com/umwkp

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Święto Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Organizowane jest tradycyjnie w pierwsze dwa weekendy czerwca i obejmuje **kilkadziesiąt wydarzeń**, w których uczestniczą **dziesiątki tysięcy osób**.

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

Oficjalne obchody Święta Województwa rozpoczęła 7 czerwca msza święta w intencji Województwa, po której rozpoczęła się uroczysta sesja Sejmiku Województwa.

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

TOŻSAMOŚĆ I DZIEDZICTWO

W 2019 roku obchodziliśmy

20-lecie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Województwo zostało formalnie utworzone ustawą z dnia 24 lipca 1998 roku, ale funkcjonować zaczęło od **1 stycznia 1999 roku**.

Podczas **VII Forum Samorządowego**, którego tematem przewodnim było dwudziestolecie województwa, jako punkt wyjścia do debaty o przyszłości i rozwoju Kujaw i Pomorza, **przyjęto wspólne stanowisko sygnalizujące potrzebę zmian systemowych prowadzących do zwiększenia kompetencji samorządów i dalszego wzmocnienia samorządów lokalnych przy założeniu decentralizacji państwa.**

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI I PROMOCJA REGIONU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Najwyższym wojewódzkim odznaczeniem są
medale „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis”.

W 2019 roku Marszałek Województwa Kujawsko Pomorskiego przyznał **109 medali**.
Listę osób, organizacji i stowarzyszeń odznaczonych medalem zamieszczono na stronie:
<https://www.kujawsko-pomorskie.pl/660-patronaty-i-odznaczenia>.

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

W roku stulecia odzyskania niepodległości
w sposób szczególny honorowano
„Rówieśników Niepodległej”, z myślą o
nich Urząd Marszałkowski wybił specjalną
edycję Medalu Marszałka.

W 2019 r. kontynuowano wręczanie
medali dla 100-latków.

**Do końca 2019 roku uhonorowano w ten
sposób 111 osób.**

KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE

W 2019 r. Zarząd Województwa podejmował **szereg działań wspierających rozwój kultury** na wielu płaszczyznach wynikających zarówno z **ustawowych obowiązków** jak i **sprawowanego mecenatu**.

W zakresie promocji kultury, w 2019 roku wsparto ponad 400 wydarzeń promocyjnych o charakterze lokalnym i regionalnym.

Do największych festiwali, które odbywają się na terenie Kujaw i Pomorza możemy zaliczyć m.in.: **Międzynarodowy Festiwal Autorów Zdjęć Filmowych CAMERIMAGE, Bella Skyway Festival, Bydgoski Festiwal Operowy, Międzynarodowy Festiwal Filmowy TOFIFEST.**

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

WSPARCIE PRZEDSIĘWZIĘĆ KULTURALNYCH

W ramach **sprawowanego mecenatu** Zarząd Województwa wspierał również **organizację wielu wydarzeń artystycznych**, mających szczególne znaczenie promocyjne dla pejzażu kulturalnego regionu oraz cyklicznych festiwali i przeglądów konkursowych m.in.:

- Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich PROBALTICA,
- Per Musicam Ad Astra Międzynarodowy Konkurs i Festiwal Muzyki Chóralnej im. M. Kopernika,
- Międzynarodowe Spotkania Muzykującej Młodzieży - Bydgoskie Impresje Muzyczne,
- Bydgoszcz Jazz Festival - Międzynarodowy Festiwal Jazzowy,
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki na Bilbordach ART MOVES,
- Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina dla Dzieci i Młodzieży w Szafarni,
- Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy,
- Międzynarodowy Festiwal i Konkurs Skrzypcowy im. Karola Lipińskiego,
- Międzynarodowy Festiwal "Nova Muzyka i Architektura",
- MÓZG FESTIVAL Festiwal Muzyki Współczesnej i Sztuk Wizualnych,
- Aleksandrowski Międzynarodowy Festiwal „Dwóch Cesarzy”,
- Bydgoski Festiwal Muzyczny,
- Festiwal Debiutantów „Pierwszy kontakt”,
- Festiwal Prapremier w Bydgoszczy,
- Grudziądzką Wiosnę Teatralną,
- Dni Moniuszkowskie,
- Toruńskie Spotkania Teatrów Jednego Aktora,
- Ogólnopolski Konkurs Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży,
- MŁODE KINO. Festival Filmowy dla Dzieci i Młodzieży.

WOJEWÓDZKIE INSTYTUCJE KULTURY - WYKAZ

Instytucje artystyczne

- Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszcy
- Opera NOVA w Bydgoszcy
- Kujawsko-Pomorski Impresaryjny Teatr Muzyczny w Toruniu
- Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu

Muzea

- Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu
- Muzeum Archeologiczne w Biskupinie
- Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku

Biblioteki

- Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska w Toruniu
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy w Bydgoszcy

Ośrodki i centra kultury

- Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu
- Pałac Lubostroń w Lubostroniu
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszcy
- Ośrodek Chopinowski w Szafarni

Galerie

- Galeria I Ośrodek Plastycznej Twórczości Dziecka w Toruniu
- Galeria Sztuki "Wozownia" w Toruniu
- Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu (instytucja współprowadzona – w rejestrze Miasta Toruń)

**Od kilku lat lista
wojewódzkich
instytucji kultury jest
niezmienna**

WOJEWÓDZKIE INSTYTUCJE KULTURY

Efekty działalności placówek kultury prowadzonych przez Samorząd Województwa:

- Teatry - łącznie **154,1 tys. widzów, ponad 500 przedstawień i wydarzeń,**
- Filharmonia, orkiestra, chóry i kapele - łącznie **222,8 tys. słuchaczy**, dodatkowo Filharmonia Pomorska zorganizowała ponad **1,2 tys. audycji muzycznych dla szkół i przedszkoli (217,2 tys. słuchaczy)**

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

WOJEWÓDZKIE INSTYTUCJE KULTURY

Efekty działalności placówek kultury prowadzonych przez Samorząd Województwa:

- Domy i ośrodki kultury – ok. 400 imprez o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, **co najmniej 60 tys. widzów**
- Galerie i biura wystaw artystycznych: ok. 50 wystaw, **ponad 37 tys. zwiedzających**
- Centrum Sztuki Współczesnej – w wystawach i festiwalach uczestniczyło **ponad 81 tys. osób** (łącznie we wszystkich imprezach kulturalnych – ponad 120 tys. osób)
- Muzea – 33 wystawy stałe i czasowe, **ponad 280 tys. zwiedzających**; ponadto sto kilkadziesiąt imprez o różnym charakterze, w tym znaczna liczba adresowanych do dzieci i młodzieży

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA KULTURZE

W ramach budżetu województwa w 2019 r. przeznaczono środki na dofinansowanie mniejszych prac modernizacyjnych i remontowych mających na celu **poprawę infrastruktury** w 13 wojewódzkich instytucjach kultury.

Ponadto kontynuowane były duże projekty związane z planami **rozbudowy i modernizacji** prestiżowych dla Województwa instytucji artystycznych – **Opery Nova w Bydgoszczy** i **Filharmonii Pomorskiej im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy**.

Kontynuowano także, będące w nadzorze Zarządu Województwa, inwestycje związane z **przebudową budynków na cele kulturalne: Młyn Kultury i Pałac Dąbskich**.

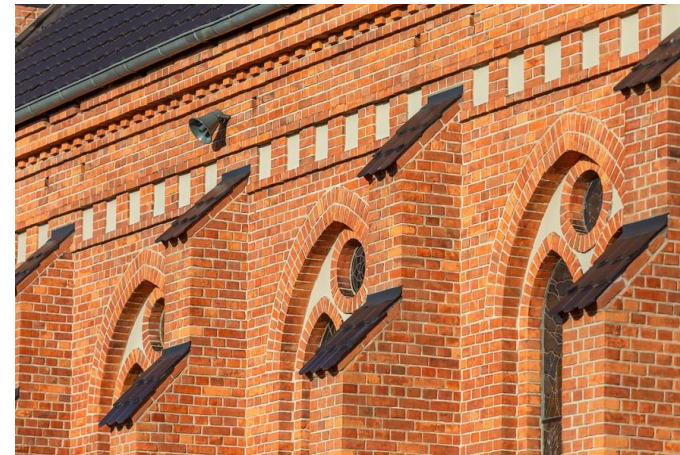
Rozpoczęto także realizację projektu „**Nadbudowa i rozbudowa dawnego budynku kinoteatru Grunwald**”.

Obiektem inwestycji jest też **Zespół Pałacowo-Parkowy w miejscowości Wieniec wraz z infrastrukturą zewnętrzną i zagospodarowaniem Parku**.

OCHRONA DZIEDZICTWA

W 2019 r. Zarząd Województwa doprowadził do udzielenia dotacji na **prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy 194 obiektach zabytkowych** z czego 167 zostało włączonych do projektu partnerskiego pn. „**Wsparcie opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego w 2019 roku**”.

TOŻSAMOŚĆ
I DZIEDZICTWO

PROMOCJA DZIEDZICTWA POPRZECZ TURYSTYKĘ

W zakresie **turystyki i krajoznawstwa**, realizowano następujące zadania:

- inauguracja Sezonu Turystycznego, 112 imprez w 33 miejscowościach województwa,
- akcja „Poznaj region z przewodnikiem”, ok. 3 500 uczestników,
- wojewódzkie Obchody Międzynarodowego Dnia Turystyki,
- konkurs filmowy „Z kamerą wśród Piastów”,
- konkurs Odkrywca 2019,
- wręczenie honorowych odznak „Za Zasługi dla Turystyki”,
- wręczenie Złotego Krzyża Zasługi i Srebrnego Krzyża Zasługi.

Uczestnictwo w projekcie **Creative Loci Iacobi** w ramach Programu COSME. Celem projektu jest promowanie i zwiększanie widoczności szlaków Świętego Jakuba.

Uczestnictwo w projektach międzynarodowych mających na celu rozwój produktów turystycznych: **ThreeT, Eco-Cicle, Digiturism, Cult-Create**.

Rok 2019 był również kolejnym rokiem realizacji projektu: **Hicaps - HICAPS – Historical Castle Parks** (Program Interreg Europa Środkowa). Celem projektu jest ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego w postaci historycznych parków i ogrodów, które znajdują się w otoczeniu zabytkowych obiektów.

Ponadto w 2019 r. przygotowano **projekt strategii promocyjnej**, z hasłem promocyjnym „**Kujawy – wszystko przed Tobą**”.

V. Podsumowanie

Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2019 r. jest **drugą edycją raportu o stanie województwa**, wynikającym z art. 34a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

W opracowaniu zebrano informacje o podejmowanych działaniach rozwojowych, ujęte w nawiązaniu do celów strategicznych Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego oraz odniesiono się do 55 dokumentów programowych Samorządu Województwa.

Na potrzeby *Raportu* przeanalizowano: uchwały Sejmiku Województwa, uchwały Zarządu Województwa, postępy w realizacji dokumentów programowych i strategicznych, a także działalność jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek podległych Samorządowi Województwa.

Z dostępnych danych wynika, że rok 2019 był kontynuacją wyjątkowo korzystnego okresu rozwoju województwa, szczególnie w zakresie rozwoju gospodarczego, w tym dalszej poprawy sytuacji na rynku pracy i jakości życia ludności województwa.

Między innymi te bardzo istotne zmiany stanu rozwoju województwa spowodowały, że zmianie uległa też percepcja wyzwań, problemów i potrzeb rozwojowych Kujaw i Pomorza, a to stworzyło podstawę do podjęcia intensywnych prac na rzecz sporządzenia **nowej strategii rozwoju województwa**.